

Илустрисовано Време

БИБЛИОТЕКА
ГРАДА БЕОГРАДА

Бр. 6 — 5 IV 1930 — цена 4 дин.

Поштарина плаћена у готову

ХУМОРИ

ЉУБАЗАН ПИСАЦ

— Ало! зове вас банка Толмар...
 — Добро, чекам...
 — ...Ало! Jeste ли то ви драги пријатељу, овде је Толмар... Честитам. Дознао сам из новина да сте прекрјуче, на премијери, имали огромног успеха.
 — ...Критичари су били врло љубазни...
 — Ћутите скромнио човек! Изгледа да ћете достићи пет стотина претстава.
 — То ми каже и директор. Он чак мисли да ће моћи давати без престанка две године...
 — Чујте драги пријатељу. Моја би жена јако желела вечерас да гледа Ваш комад. Ја сам убеђен да више нема места у продаји. Али кад би ми Ви дали посетницу са неколико речи, можда би се нашло начина да дођем до две фотеље.
 — Не брините ништа, ја узимам то на себе.
 — Ви сте сјајни. А како ћу дознати да ли сам добио места?
 — Ја ћу Вам их послати око пет сати.
 У четири сата писац улази у директорову канцеларију:
 — Треба ми по сваку цену за вечерас две фотеље. Обећао сам их Толмару.
 — Ти си луд! Све је већ распродато.
 — Слушај брате, то је за мене врло важно...
 — Знам да си му дужан доста новача, и да гледаш да му будеш још више дужан.
 — Не могу од један пут. Знам шта, идем да питам касирку да није случајно неко вратио две фотеље. Ја ћу их платити.
 — Нећу да те одвраћам. Ја поштујем сваку издашност, ма и изјглуљу.

Писац је нашао на каси фотеље број 56 и 58, које је вратио један стални претплатник, и који то вече није могао доћи, пошто је био у агонији. Писац је исплатио шездесет франака; из деликатности задржао је карте, а господину Толмару послао своју посетницу, назначивши број фотеља, како би изгледао као да су то почасна места.

На посетници је написао: „Нећу да Ви плаћате места за мој комад. Ево вам шаљем две фотеље, које сам успео да ишчупам од директорове громзливости...”

У вече, пред претставом, писац је погледао кроз рупу на завеси, и видео да је у фотељи 56 и 58 седео један пун, припрост господин и госпођа, који нису ни мало личили на елегантни пар Толмар.

Писац отрча код контролора. Тамо су му показали његову посетницу, коју су ове две особе предале на улазу.

Ствар је требало разјаснити. Сутрадан, кад је он рачунао да је г. Толмар морао већ доћи у канцеларију, писац га потражи телефоном... И баш је упао у разговор, који је банкар водио преко телефона са неким трећим лицем. Он уздржа дах, кад је одмах, код првих речи видео о чему се говори.

— Не.. Требао је да идемо у позориште, на нов комад нашег пријатеља. Новине су о њему направиле читаву узбуну. Али мора да је све то претерано, пошто он већ за трећу претставу даје бесплатне карте...

— Није могуће?
 — Као што вам рекох. Нама је послао две фотеље. Моја је жена одмах изгубила вољу да иде да види тај комад, и пошто је мрзело да се облачи, отишли смо у биоскоп. Карте сам дао моме благајнику. Баш треба ипак да напишем писцу неколико речи, у случају да је приметно да ми нисмо били.

Тристан Бернар.

У аутомобилу 80 км. на сат:

— Кад сам поред вас, Вуко, осећам се као да сам у рају.

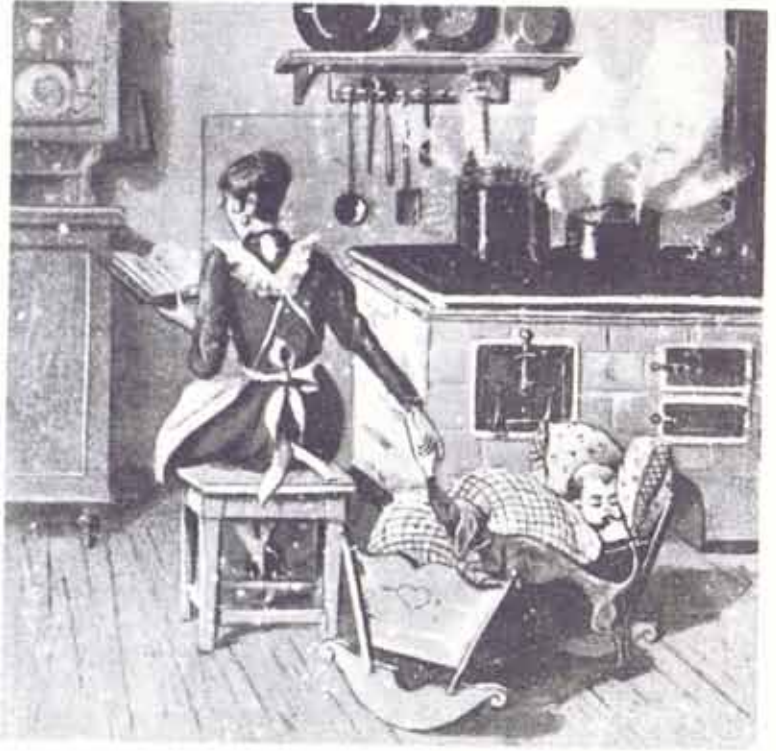
— Можда, само молим вас држите руке из волана. Урају ћемо већ видећи како је, шамо су свакако мање кривине.

— Па ишо си дао оглас да продајеш луксузни аутомобил кад га никад ниси ни имао?

— Правим фина познанајца.

— Ви сте ми сасвим живи, ево вам 500 динара... А где, немам ситно, имам само хиљадарку.

— Не чини ништа, скочиће још једанпут у воду.

Над је куварица писмена.

Лечење у Галспаху код Цајлајса

Новорођенче

У редакцију једног американског дневног листа улази један господин, и тражи да га прими директор, ради неког објашњења.

— Господине директоре, залоче овај господин кад су га увели у директорову собу, преко вашег цењеног листа сад сам дознао да сам умро.

— Господине, ако је ту вест донео наш лист, онда значи да је то тачно.

— Али ја Вас уверавам да није тачно, пошто, као што видите, потпуно сам жив и здрав. И зато тражим да преко Вашег листа дате исправку.

— Немогуће, Господине. Ми никад не исправљамо ни један ред од онога што се у нашем листу одштапа.

— Али...

— Најзад да бих Вам показао колико смо ипак предустретљиви, исправићемо то на тај начин што ћемо Вас сутра унети у листу новорођених.

Драги пријатељу,

Данас сам се цео дан мучио, шражећи мој иорифељ с докуменшима, иа сам се најзад сејшо да сам га јуче код шебе заборавао Молим ше дошњи ми га одмах по доносиоцу овога писма.

Хвала ши,

швој Жака

Р. Б. Баш сам га овога шренушќа нашао. Значи шреварио сам се, немој се мучиши да га шражиши.

— Ешо видиш да може да се омршави! Ево некаква госпођа Ано изгубила је у зашвору 20 кила.

— Ако си баш решена да омршавиш, могу зваши полицију.

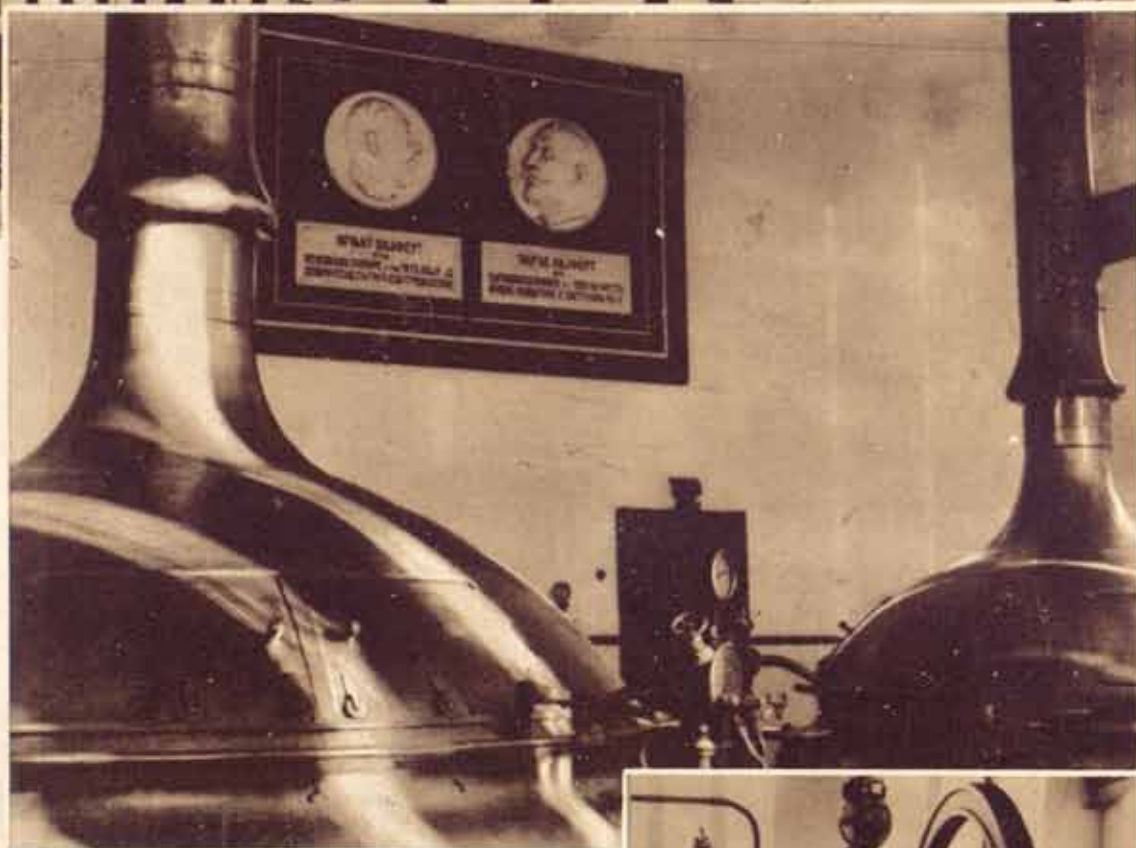
ПРВА СРПСКА ПАРНА ПИВАРА ЂОРЂА ВАЈФЕРТА А. Д.

Савремени изглед фабрике

Парна пивара Ђорђа Вајферта основана је 1873. год. Обновљена је 1922. год. када су донесене нај-модерније машине.

Акционарски капитал износи 30.000.000 дин.

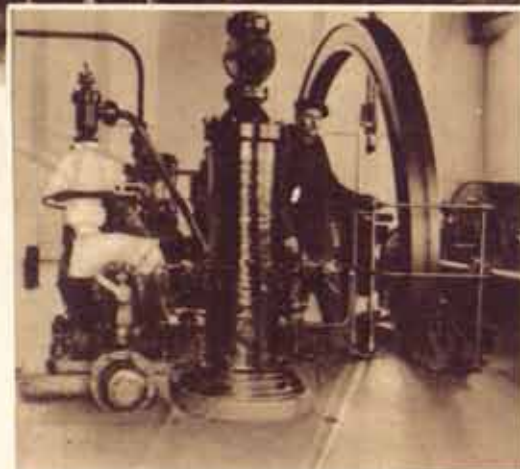

Велике варионице које могу за 24 часа да произведу 750 хектолитара пива

Годишњи је капацитет пиваре 150.000 hl., а највећи производња пада на 1927-1928 годину, када је произведено 115.000 hl.

Парне машине 600 Н.Р.

Два електрична генератора од 400 киловата.

Кондензатори за лед од 100.000 калорија

МИЛАНСКИ МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ - Fiera di Milano

ОД 12.-27. априла

Највеће
тржиште
Италије

Учествују 25 држава
које тргују са
Италијом

У центру сајмишта

Заступљене
су све гране
индустрије.

Механички павиљон

Павиљон за намирнице

Попуст на југословенским и италијанским железницама.

Олакшице за боравак у Милану.

Илустроване Време

БРОЈ 6.

БЕОГРАД, 5. АПРИЛ 1930.

— 1. ГОД.

Новопроизведени официри 55. класе код Њ. В. Краља. До Њ. В. потпоручник Трајко Ф. Гоговић први у рангу и ђенерал г. Јосиф Костић, управник Војне Академије.

са свих страна

Енглеске жене у ПОЛИТИЦИ

За надуће изборе у Великој Британији истањута је као кандидаткиња лабур партије у области Camarvorn гђа М. Л. Хамилтон, која је развила нај-жешћу агитацију и озбиљан је опозиционар према Лојду Џорџу.

у Баншу на мору (Côte Vermeille) рибари су пронашли леш једног од авијатичара који су страдали приликом последње утакмице у француској за издржљивост. Слика приказује момент када је леш убијан у платно.

ХРАМ МИРА

Капела „Casa di Ferro“ у Локарну, која је била већ склона паду, рестаурирана је прилозима пријатеља мира и претворена у „Храм Мира“ за успомену на конференцију у Локарну 1925. год. Храм је поклоњен општини. Ова капела је иначе била излетно место куда су често одлазили Бријан, Чемберлен и Стреземан

Крај једног авијатичара

Берта Боби, чланица француске Комедије у комаду „Човечији глас“, у коме је она једино лице.

Један велики проналазак

Натлена Шецау при раду

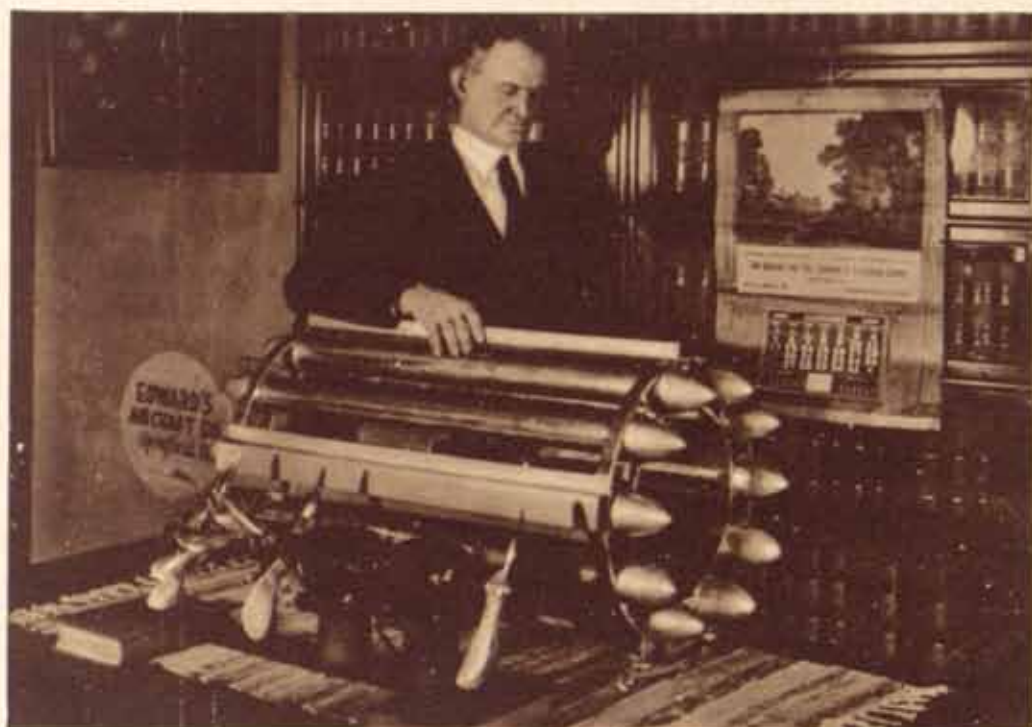
Жена као проналазач

Наша вест у прошломе броју потврђена је и са других компетентних страна. Гђица Натлен Шецау на озбиљном је путу да пронађе микроб дисеминираног миелитиса и мултиплер склерозе. Овај би проналазан учинио велике користи човечанству, јер би се овим путем могао пронаћи лек многим болестима ничмене моњдине и смањили небројени случајеви парализе.

Али Стилман, чувена акробатска играчица данас у моди је у целој Америци, где прави турне кроз све велике градове.

Нова ваздушна лађа

Конструктор лађе инжињер Едвардо.

Инжењер В. Х. Едвардс из Шпрингфилда у Илиноа у Сједињеним америчким државама пронашао је једну сасвим нову ваздушну лађу, која је базирана на сасвим новим принципима у аеронаутици. Најважније је код ње то што се на свакоме равном земљишту може спустити потпуно сигурно без икакве помоћи, док је за досадашње дирижабле за спуштање био потребан нарочито удешени терен и огроман број људства, често по неколико стотина људи. С поља ова ваздушна лађа

има изглед једног свежња шпаринга. Она се састоји из десет дугуљастих ваљака испуњених хелиумом. Ваздушна лађа је изнутра потпуно шупља, тако да ваљци са гасом остављају у средини пролаз у виду огромног цилиндра. У томе унутрашњем празном простору налазе се два мотора који терају два пропелера. Иза ова два пропелера налазе се друга четири пропелера који немају никаквог моторског погона, већ се крећу ваздушним притиском који се ствара летењем.

Г. Едвардс верује даће ови пропелери достићи исту брзину као и они са моторским погоном. Ови пропелери без мотора покрећу једну динамо-машину која снабдева лађу осветљењем и грејањем.

Конкур ипик у гран-пале-у

У Паризу је отворена трначна сезона конкур-ипиному у гран-пале-у. Наша слика приказује сноп гњице Беле Барух у међународним утакмицама за награду Нефиза, за амазонке и џентлмене.

Летње саонице

На португалском острву Мадери, познатом по својој благој клими, многобројни странци возе се стрмим улицама у једној врсти норге комбиноване са санкама. Ово није само забава, већ и озбиљно превозно сретство.

Наши Чехосло- вацкој

Пријем Југословенске делегације код г. Масарина
с лева на десно: г. г. Штрипл, канцелар Шаман,
генерал Воја Савић, председник Масарик, мини-
стар Сршњић, министар Бенеш, посланик
Анђелиновић.

Југословенска изложба на прашком сајму.

Прослава 25 годишњице Југосл. Акад. Удружења «Југославија»

Управни и надзорни одбор «Југославије».

Полагање венца на гроб палих жртава
Југославије. Г. г. Јаншић, Селан, Рацков
и Бернопев.

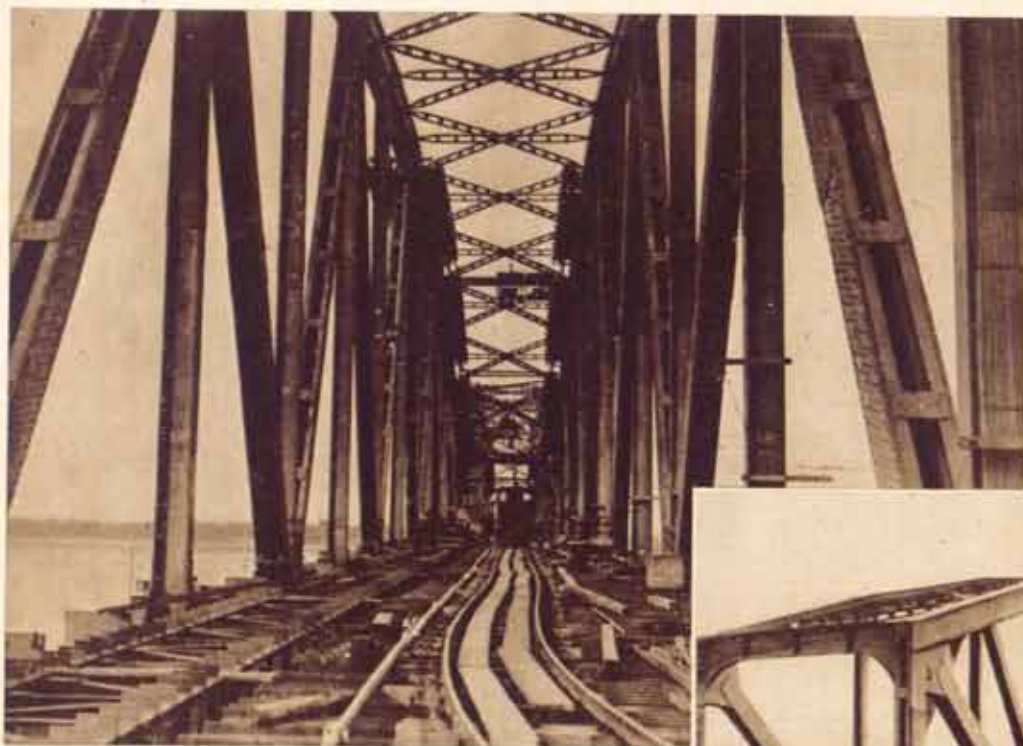
Удружење резервних авијатичара у Београду

Друга Скупштина Удружења

Са лева на десно: седе, инжењер Јовановић пилот, архитекта Војин Симоновић, потпретседник Миодраг Поповић пилот, председник г. Дуда Николић пилот-ловац, секретар Долгонић Њивковић-Пацов војни извиђач, инжењер Младен Јојкић хидро-пилот и Јекић пилот, Стоје Родољуб Миловановић пилот, Гиша Станисављевић пилот-ловац, инжењер Канкез, Павле Кавчић аеро-инжењер Дуцу инжењер, Момчиловић Момчило инжењер војни извиђач и Стефановић пилот.

Радови на Панчевачком мосту

Већ с првим пролетним данима оживели су радови на изградњи Панчевачког моста. Из дана у дан развија се посао, како на грађењу стубова, тако и на монтирању гвоздене конструкције. Пет стубова (четири у води и пети, обални, на београдској страни) потпуно су завршени; а два гвоздена отбора (између првог и другог и другог и трећег речног отбора) монтирани су још прошле године. Сада се ради на обалном стубу на панчевачкој страни и на петом речном, док се истовремено намештају скеље за монтажу трећег отбора. Још у току ове године свих девет стубова биће готови и гвоздена конструкција седам отбора, тако да ће за наредну годину остати само један мали део посла. Према уговору између државе и предузећа мост треба да буде готов најдаље до маја 1931. године.

Поглед на прва два лука који су већ монтирани. Обих дана отпочеће монтирање других лука.

Обласни одбор Удружења резервних авијатичара у Београду одржао је 23 марта ове године другу редовну скупштину на којој је учествовао велики број резервних авијатичара. Скупштину је отворио председник средишне управе, резервни ваздухопловни капетан — инвалид г. Миодраг Милетић пилота, за председника скупштине изабран је резервни ваздухопловни капетан Стеван Рајчевић пилот.

Након дискусије о раду у прошлој години и о манифестационим летовима са својим авијонима по целој земљи у спортско пропагандном циљу и пошто је разрешена стара управа прешло се на бирање нове у коју су ушли као:

Претседник: рез. вазд. п. поручник г. Дуда Николић свршени правник пилот ловац;

Потпретседник: рез. вазд. поручник г. Миодраг Поповић рентијер пилот;

Секретар: рез. вазд. потпоручник г. Драг. Николић-Пацов војни извиђач.

Благајник: рез. вазд. п.пор. г. Војин Симоновић архитекта.

Чланови управе: рез. вазд. наредник ђак г. Родољуб Миловановић студент права пилот. Резервни ваздухопловни наредник ђак Младен Јојкић инжењер хидро-пилот и Бура Дуцу инжењер-механичар.

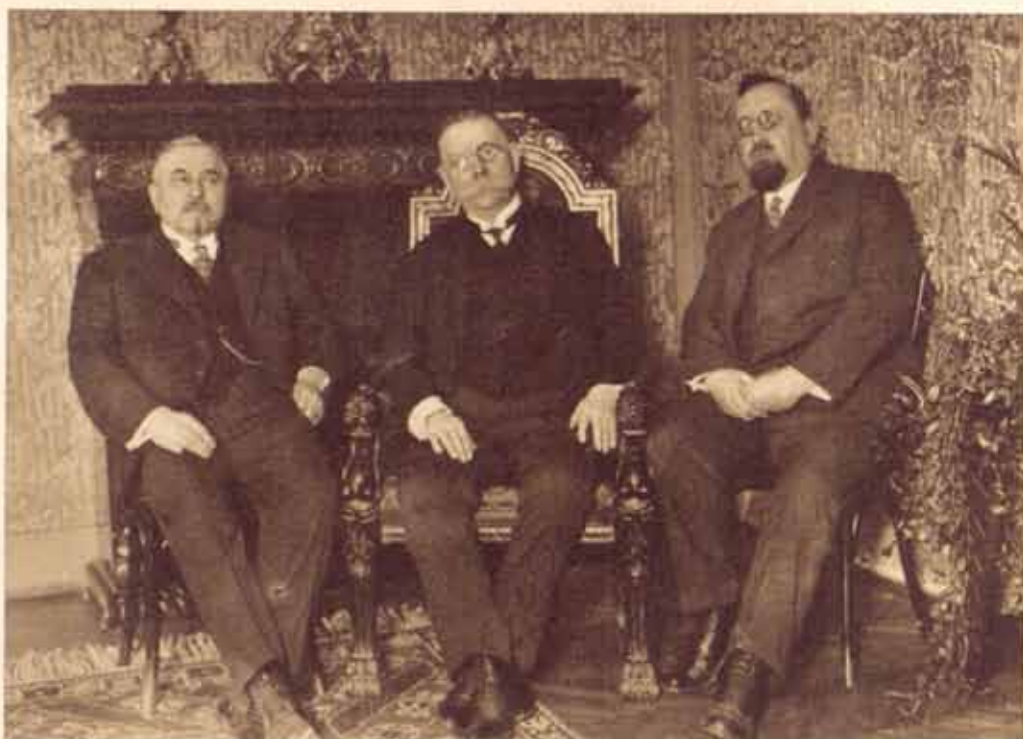
Надзорни одбор: претседник рез. вазд. п.пор. г. Павле Кавчић аеро инжењер планириста, рез. вазд. капетан г. Стеван Рајчевић пилот и Јосип Канкез инжењер.

А њихови заменици су рез. вазд. п. пор. Гиша Станисављевић студент технике пилот ловац, рез. вазд. поднаредник-ђак Радмило Јекић чиновник пилот и рез. вазд. наредник-ђак г. Момчило Момчиловић инжењер извиђач.

На скупштини је одлучено да се у идућој години у свима местима — варошима приреде авијатички дани уз суделовање одбора Народне одбране која ће места чланова удружења обилазити својим авијонима а посебно ће се дати могућности сваком Београђанину да летос полети над Београдом и шти своју престолнину из ваздуха.

Конгрес савеза градова Краљевине Југославије

У суботу 29. марта отворен је у Београду први Конгрес Градова Краљевине Југославије. По броју учесника и свршеном послу овај скуп има великог значаја. Значај конгреса није само у обављању званичног посла, у постизању сагласности у многим питањима, општијег значаја, већ и у међусобном упознавању претставника градова и у јачању пријатељских веза. На конгресу је учествовало преко 80 делегата из целе краљевине. Заступљено је било 40 градова. Претседавао је председник савеза градова г. д-р Стјепан Сркуљ, градоначелник Загреба. Конгрес је одржан у одборској сали Београдске општине. Делегатима је Општина приредила банкет, а у суботу увече сви делегати присуствовали су претстави у Народном позоришту.

Г.Г. Милош Савчић, председник Београдске Општине, д-р Сркуљ, председник Загребачке општине и Еуген Јази, председник Љубљанске општине на конгресу градова у Београду.

Конгрес задругара из целе земље у Београду

Задругари манифестују пред Двором.

Конгрес инжењера

Учесници на конгресу инжењера у Београду.

Јуче је у свечаној дворани нове зграде Универзитета одржана редовна годишња скупштина Главне задруге за пољопривредни кредит и, у исто време, конгрес задругара. Отварању конгреса присуствовао је и изасланик Њ. В. Краља. Конгрес је отворио г. др. Милорад Недељковић, директор Поштанске штедионице и председник Главне задруге, поздравивши изасланика Њ. В. Краља.

После дневног реда, у циљу пропаганде идеја, које треба да ухвате дубље корена код нашег земљорадника, одржана су два веома лепа успела предавања. Прво предавање одржао је г. д-р Стеван Иванић, директор Централног хигијенског завода у Београду, о селу и унапређењу народног здравља.

Бал Јадранске Страже у Љубљани

Лепа група дама у народним костимима на балу Јадранске Страже у Љубљани.

Од 27. до 30. марта одржан је у Београду и конгрес инжењерских комора из целе земље. На том конгресу узели су учешћа делегати свих бановина и свих градова тако да је то био највећи и најрепрезентативнији технички конгрес у Југославији.

После тродневног конференцања, делегати и београдски чланови јуче су направили један велик излет у Шумадију. Пут је водио од Београда, преко Младеновца, Тополе и Орашца за Аранђеловац. У Аранђеловцу је приређен ручак у бањском Старом здању. Циљ излета била је посета гробу Краља Петра и цркви на Опленцу која се управо завршава.

Овим излетом конгрес је завршен, а делегати су са најлепшим импресијама напустили синоћ престоницу.

Педесетипета класа Војне Академије

Завршено је школовање 55. класе ниже школе војне академије и првог овог месеца свршени питомци су произведени за потпоручнике. Указ Њ. В. Краља о произвођству нових потпоручника изашао је у Војном Листу. Истовремено, наредбом управника војне академије, унапређени су у чин каплара питомци 57. класе, који су у Војну академију ступили 1. октобра прошле године.

За питомце 55. класе, који су први пут опасали сабље и ставили еполете био је то издраснији дан.

У уторак 1. окт. у 11.30 часова Њ. В. Краљ је примио у свечану аудијенцију све новопроизведене официре из 55. класе, којим је приликом лично предао своју награду — сабљу артилериском потпоручнику г. Трајку Ф. Гоговићу, првом у рангу. По свршеној свечаности Њ. В. Краљ се сликао са новим официрима, а затим је младим потпоручницима приређена закуска у Двору.

Поред награде Њ. В. Краља која је предата у Двору првоме у рангу, извршена је истог дана у Војној академији и предаја награде из фонда поч. мајора Милана Ф. Стефановића, другом у рангу из 55. класе, артилериском потпоручнику г. Тодору Д. Костићу. Награда је прописан официрски револвер.

Први у рангу, свршени питомац 55. класе ниже школе Војне академије, артилериски потпоручник г. Трајко Ф. Гоговић је из Јужне Србије. Рођен је у селу Рибарци, срез Неготински, бановина Вардарска. Отац му је био земљорадник у селу Рибарцима, а погинуо је 1912. године од Турака приликом њиховог повлачења. Мати му је умрла 1917. године. Оставши сироче, потпоручник г. Гоговић је као питомац „Дру-

Дивизијски генерал г. Јосиф Костић, управник Војне Академије.

Први у рангу г. Трајко Ф. Гоговић, артилериски потпоручник, који је добио Краљеву сабљу.

Питомци на часу.

Новопроизведени официри улазе у Двор.

штва за заштиту југословенске деце" свршио основну школу и 1. разред гимназије у Канадару, а осталих 5 разреда гимназије свршио је у Битољу као питомац „Државног дечијег дома“. У свима разредима гимназије био је одличан њак тако, да је у трећем разреду гимназије у Битољу, о Божићним празницима, добио награду Њ. В. Краља од 500 динара као најбољег њак Битољске гимназије.

Није овај вредни младић изузетак у својој класи. Још велики број питомаца ове класе заслужује сваку похвалу за свој одличан рад и свршено тачно схваћен војнички позив. Ова класа по значајном успеху је најбоља послератна, а спада у ред најбољих кроз толике генерације. Процент врло добрих и одличних питомаца пенде се чак до 57 од сто, што, дилчи збиља велики успех.

Модна

За Врбицу

Платна хаљина са сребренице од коричног шифона, са кратком, украшено сребрном чипком.

Црвена са сваким крајем де шипа у боји или са сребром са сребрним шналом.
„Pepita” Paris

Хаљиница од платна с травом чипком

Хаљина од жоржета подељена боје са два волана.

Погледај сезону трка

Сутра, 6-ог овог месеца, почиње на тркалишту код Царебе ћуприје обогодишња тркачка сезона. После дугог зимског одмора ревносни посетиоци трка видеће поново на старту своје љубимце. На жалост не баш све јер је Карт-Бланш, један од најбољих грла које је наше тркалиште познавало морао бити убијен пошто је приликом једне трке у Пешти скрхао ногу. Изгубили смо још нека грла: Европа, Енергија и Евген побучени су из тренинга.

Нарочиту пажњу заслужује чињеница да ћемо обе године имати више двогодаца но и једне године раније. Сама штала г. Владе Илића има 12 двогодаца. Гроф Шенборн, који је прошле сезоне имао свега 3 грла на београдском тркалишту, има сада преко 20 у тренингу. Од велике важности за успех појединих грла биће и то што су цокеји променили штале. Тако ће на пр.: Лапош, досадашњи цокеј г. Илића јахати за бојег. Ђоке Дућерског, Томбац за г. Владу Кертеc

Илића за грофа Шенборна, Балаш за г. Геду Дућерског и т. д.

Распоред обогодишњих трка састоји се као и до сад из три састанка: пролетњег, летњег и јесенског. Пролетњи садржи 6, летњи 5, а јесењи 4 тркачке дана. Сваког тркачког дана има у програму пет трка. Највећа трка у години „Југословенски дерби“, трчи се 16. јула.

Зашимљив долазак на циљ у једној трци прошле тркачке сезоне.

Управа Кола Јахача је обе године посветила доста пажње и самом тркалишту. Нибелација хиподрома готово је приредена крају. Подводни терен већим

делом исушен. Трибине и остале зграде су реновиране. Пут до самог главног улаза поправљен. Све ће ово много допринети интересантности тркачких састанака те ће посета, вероватно, бити далеко већа од досадашњих година.

Рамзес, својина г. Гедона Дућерског био је фаворит за прошлогодишњи југословенски дерби. У њега многи полажу велике наде за обогодишње класне трке. Са великим се интересовањем очекује његов понован сусрет са Тип-Топом, победником у дербију.

Победник прошлогодишњег дербија, Тип-Топ са својим сопствеником г. Ђоком Дућерским пред судијском трибином.

СПОРТ

Једна тешка препона у крос наутрину

Мис Елнор Холм најталентованија је пливачица Америке, пре 20 дана поставила један светски рекорд, а пре пет дана други. У дећном пливању нема уопште конкуренције те је фаворит за идешу Олимпијаду.

Међународни крос наутрину у Енглеској. Учествовала су Енглеска, Шкотска, Уело, Ирска, Француска, Бјелгија и Шпанија. Победио је Евенсон заступник Шкотске.

Мајк Шмелинг бориће се са Шаркијем за првенство света свих категорија.

Интернационални бокс меч Пешића—Београд.

Сутра, у сали Касине одржаће се врло интересантан бокс меч. Београдски представници Ризман и Костић бориће се против најбољих Мађарских боксера Мичича и Левига. Мечеви ће бити у 8 рунди.

Програм ће допуњавати и четири пара домаћих боксера. Боксераће се: Хибер-Вежауц, Хутерер-Лукач, Жунић-Мијатовић и Тарама-Огризек.

Ј. Мичичан шампион Мађарске.

ПРВИ СЛОВЕНСКИ ТОНФИЛМ

Чехословачки филм у последње време забелеžio je vrlo dobar napredak. Tu skoro završen je i preveden na naš jezik najbolji čehoslovачki ratni film „Ljubovník Šibení“, rađen po drami Rudolfa Nedeke, u kome je obrađen najlepšim delo čehoslovачke istorije. Koliko je taj film bio dobar, najbolje dokazuje to što je odmah prodat u Francuskoj, Nemačkoj, Americi, Poljskoj i t. d.

Odmah posle premijere „Ljubovník Šibení“ došla je i premijera prvog slovenskog ton-filma „Galtin Tonia“ ili „Tonča Šibenica“, kako su ga preveli Hrvati. Za ovaj film može se reći bez ikakvog preterivanja da je uspeo u svakom pogledu. Čak i kao ton-film, nije podbacio. Malo je čudno samo što ovaj film nazivaju govorom, kad u njemu ima govora samo u jednoj maloj sceni u uvertiri. Glavnu ulogu igra naša zvezda i na nekoliko filmova već poznata zvezdica Ita Rina. Kao u svima ranijim svojim filmovima ona i u ovom interpretira jednu lepotu, temperamentnu, razuzdanu, ali za razliku, na kraju je nesrećna i neobično znatno pati od prezira ljudi. Dakle, kao što se može zaključiti iz psihološki prismočno zapletu igre. Štaviše je jednodušno pozdravila Ita Rinu u istoj najnovijoj ulozi stabilizuju je u red poznatih filmskih starova i priručni joj najveseliju budućnost. Svi nemački listovi konstatovali su da ona postaje sve bolja i bolja pa nije ni-

kaiko ču-
do što su
joj nekolicu be-
linskih nemačkih
preduzeća za film
ponudili svoje angama-
ne. Ona sad ima pune ruke posla.”

„Galtin Tonia“ prodana je u Jugoslaviju, gde će se igrati kao nemi i govorom film. U Italiju u ovom filmu se proslavio i poznati režiser Karol Anton. Dakle, glavnu ulogu nosi jedna jugoslovenska, režira Čeh, a u uvertiri peva ruski хор. Tri slovenske nacije!

Drugi veliki češki ton-film upravo

se sad do-
bršava i u
njemu se prikla-
zuje život Sv.
Vavaba. Taj film biće
ujedno i najbolji čehoslo-
vачki film i on će biti izraz svega onoga

što Čehoslovaci na polju kinematografije mogu da daju. U njemu je zaposleno nekoliko hiljada statista, a igraju svi najpoznatiji čehoslovачki glumci. Glavnu ulogu igra Stepanek, član Vinogradskog Dlabala. Čitava dva grada bila su za ovaj film sagrađena, i to Stari Prag i Boleslavski grad.

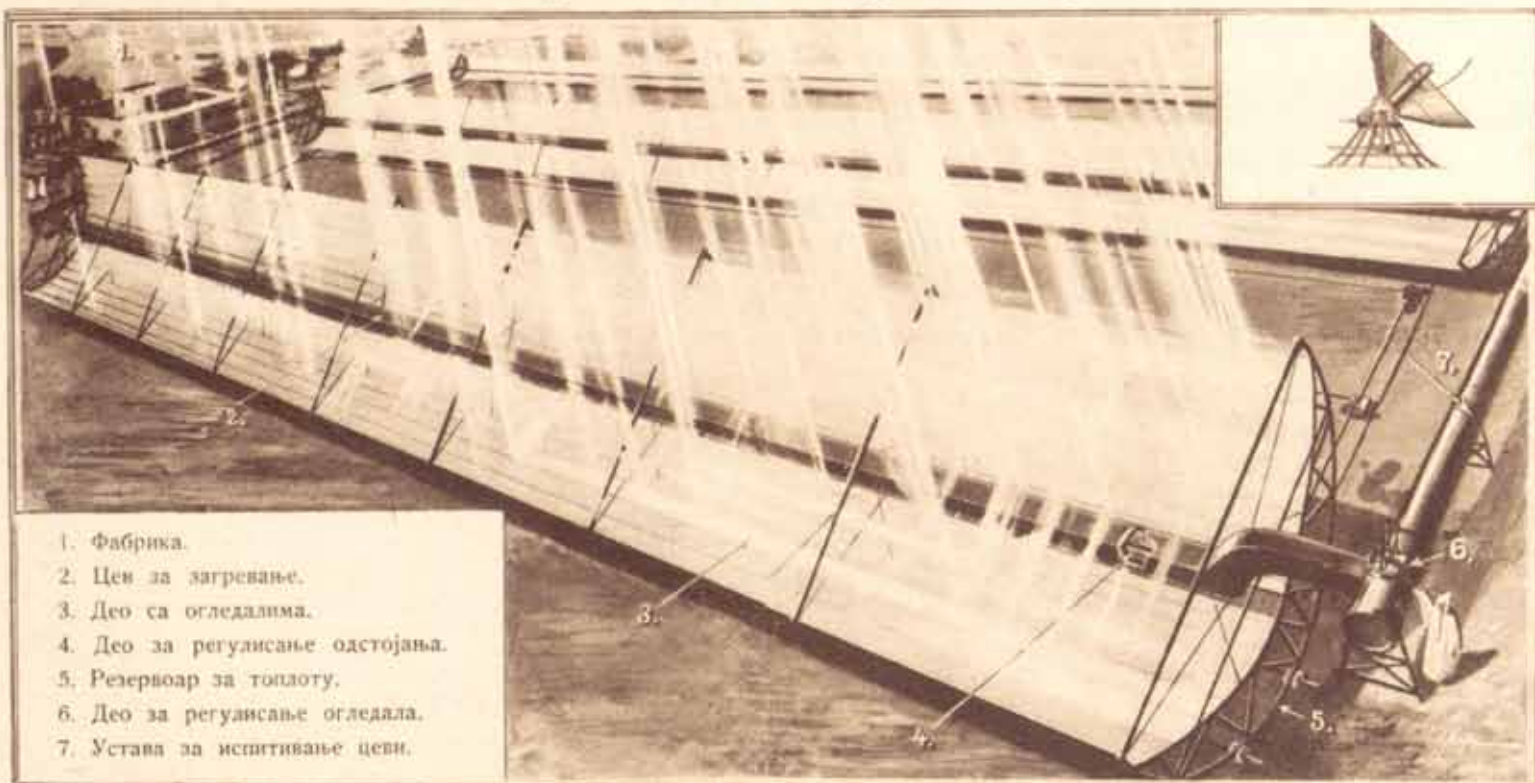
„Galtin Tonia“ će se kroz kratko vreme prikazivati i u Beogradu i beogradska će filmska publika oset videti svoju ljubimicu Ita Rinu u jednom velikom filmu.

G. Janinovič nikada zbog nenacionalne nije mogao na vreme da dođe u kino i uvek je dobio najgoru mesto odakle nije ništa mogao da vidi. Najzad se ovdje dosetio i sad za njega nema više rđavog mesta u kinu.

Мотор кога покреће сунце

1. Фабрика.
2. Цев за загревање.
3. Део са огледалима.
4. Део за регулисање одстојања.
5. Резервоар за топлоту.
6. Део за регулисање огледала.
7. Устава за испитивање цеви.

Свакоме је познато да без сунца нема живота. Сунце својим зрацима претставља највећи и најглавнији топлотни извор. Без сунчане топлоте и светлости не би на земљи могле опстати биљке, а тако исто ни животиње.

Готово све врсте енергије, које је природа ставила човеку на расположење, на крају крајева своде се на сунчану енергију. Угаљ, као најглавнији, бар за сада, извор енергије постаје нагомилавањем, и угљенисањем у земљи разних органских отпадака — остатака живих бића, нарочито биљака, а у овима је опет била нагомилана сунчана енергија. Електрична енергија добија се или из угља, или пак воденом енергијом. А кружење воде у природи, т.ј. наизменично испаравање и кондензовање воде, у словљено је сунчаном топлотом.

Према томе искоришћавајући угаљ, електрицитет и друге изворе енергије, ми индиректно употребљавамо сунчану енергију. Међутим јаким топлотним сунчаним зрацима пружају нам могућност да сунчану енергију искористимо и директно. Свима је нама познат онај класични експеримент из оптике, који смо у детињству радо сами вршили; а који се састоји у концентрисању сунчаних зракова помоћу лупе на хартију, и паљењу исте под утицајем сунчаних зракова, сконцентрисаних у жижи. И у историји има примера где су вршени покушаји, још у давној прошлости, да се сунчана топлота директно искористи. Тако се у историји каже да је Архимед успео приликом опсаде Сиракузе од стране Римљана, да па-

ли римске лађе из даљине, концентришући сунчане зраке помоћу огледала.

У новије време било је доста покушаја да се сунчана топлота искористи директно у већем обиму за индустријске сврхе. Наравно ово индустријско искоришћавање сунчане топлоте може се успешно вршити само у пределима, где је сунчана топлота стално јака. У принципу код ових система искоришћавања сунчане топлоте, зраци сунчани падају на један систем огледала, која сачињавају рефлектор, односно концентришу сунчане топлотне зраке, а ови затим загревају нарочито подешене цеви или казане са водом.

Један такав систем са успехом стално функционише у Египту код Мадиа. Наша слика претставља један део те „сунчане машине“. Ова се састоји из једног низа огледала параболног облика, 60 метара дужине а ширина између спољних ивица износи четири метара. Огледала се могу окретати око своје осовине, и на тај начин се може положај огледала стално мењати, како би огледало увек било окренуто према сунцу под најповољнијим условима.

Целом дужином огледала на линији где се налази жижа постављене су нарочите металне цеви, које играју улогу казана, пошто на њих дејствују топлотни сунчани зраци, које одбија огледало. Ове металне цеви су црно обојене, како би боље апсорбовале топлоту, а сем тога обложене су још и стаклом, које пропушта сунчане зраке, али задржава топлотна зрачења што их одају загрејане цеви.

Произведена водена пара прима се у нарочите цеви, које се виде с десне стране на слици, па преко ових спроводи се у машине, које раде са смањеним притиском.

Ова машина стално функционише и употребљава се за подизање воде, која служи за заливање обрађеног земљишта.

КО ЈАКО ЗАШТИТО

- 1) Ко је први увео телефон у Београду?
- 2) Ко је оснивач и од када датирају друштва бој-снута?
- 3) Колико износи најнижа температура која је до сада постигнута?
- 4) Како је постова, и где се први пут играо тенис?
- 5) Које су главне боје наших народних везова?
- 6) Који лист у нашој земљи излази 1 пут годишње?

Одговори на 170 страни.

ИЛУСТРОВАНО ВРЕМЕ

Прима огласе за
Ускршњи број
у више боја до
10. с. м. а у једној
боји до 16. с. м.
закључно.

Прапорчица

Живела некада једна мала и лепа, али врло зла вила, чије је једино задовољство било да виком и лупом смета људима да раде.

Од одела она је имала на себи само једну црвену хлаћину украшену звонцима, а на глави је носила круну од прапораца који су правили велику ларму, пошто је вила имала обичај стално да подскакује и за клима главом.

Знали су је Прапорчица, и верујте ми, нико је није волео. Кад се неко нашао у ноћу на раду или се одмарао у хладовини, ала мала вила дотрчала би одмах: цим-ци-рим, дин-ди-рим, цим-ци-рим!... Морали су људи да запуже уши или да побегну.

Ноћу, она је будила цео свет: болеснике, старце, па чак и бебе у кољеници. Али, ко је могао да уразуми једну вилу. Кад год је направила велику галаму, и кад год су се људи много на њу наљутили она је бежала смејући се и нестајало ју је као облак од прашине.

Па ипак, то није могло тако остати. Једнога дана Прапорчица залута у шуму. Цим-ци-рим, дин-ди-рим!... све су птице, поплашене, зверице се крије, буба ни где нема. Вила улази све дубље и све се лепше забавља. Дошла је чак до великог столетног храста, под којим спаваше дванаест патуљака.

Цим-ци-рим, дин-ди-рим! Мали патуљци поскакаше и протрљаше очи. Наљутили су се... Најстарији међу њима стаде пред Прапорчицу:

— Ко ти је дозволио да дођеш овде?
— Ја сам вила и смем ићи где год ми је воља.

— Добро, само запамти да се патуљци нису никада бојали вила. Ушла си у наше царство, па не мораш одаваде ни изаћи.

И, док је патуљак њој претио, један од његових синова привукао се Прапорчици

иза леђа и украо јој чаробни штапић, а ви знате да вила без свога штапића не може ништа да уради. Прапорчица је заробљена. Патуљак поче поново да говори:

— Слушај вило, о теби се причају само рђаве ствари, али, ако само хоћеш ти би могла постати и добра. Не прави више зла, не сметај људима при раду него им помажи, па ћемо те пустити.

— Не, не! поче се љутити зла вила, нећу да будем добра, више волим да лармам, да звоним.

— Добро, нека буде! Тако ми браде моје и мојих прадедова, звонићеш вечито!...

У томе тренутку стари патуљак мету прст на круну од прапораца и изговори неколико речи. Прапораца и звонцад нестаде. После тога он поче пљескати рукама и обилазити око Прапорчице. Вили се почеше очи заклапати као да јој се спава. Ох! па то је смешно... Вила исма више ни руку ни ногу... нема ни главе!.. Погледајте, она личи на звоно. Да, да, на велико звоно које свих дванаест патуљака једва дигоше.

Патуљци су носили звоно врло дуго кроз шуму и, сасвим уморни, стигоше најзад на крај под једну кулу, на коју га брзо попеше. Како је било подне, један од патуљака поче да вуче за конопца. Динг-динг, донг-донг!... динг-динг, донг-донг!... разлегали су се звуци пољем, а сељаци беху срећни што су добили велико звоно које им је од тога дана откуцавало сатове.

Тако је завршила зла вила Прапорчица.

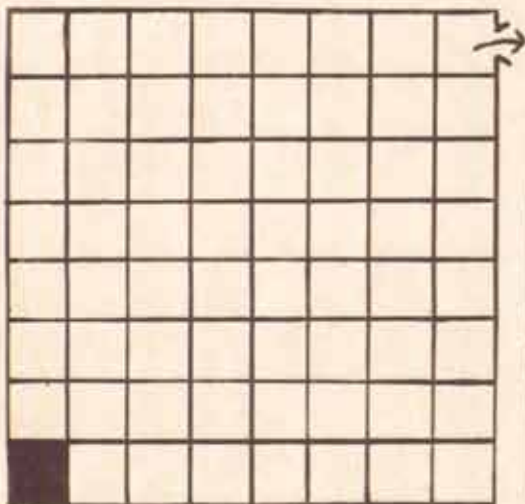

Пас добио медаљу

У Сен-Лују у Америци добио је пас „Беби“ медаљу за врлине зато што је извукао из реке Переса трогодишњег Жака Казу, који је, шетајући обалом, случајно пао у воду и почео се давити. Беби, туђ пас, пролазно је туда и чим је опазио Жака у води, скочио је и извукао га живог на обалу, где су брзо притрчали људи, исцедили Жаку воду из стомака и однели га живог родитељима. Жакови родитељи молили су од сопственика да им поклони тога доброг пса који им је спасао јединца и он га је поклонио Жаку. Сада Жак и Беби живе као најбољи пријатељи. Беби-у место лантра виси о врату медаља.

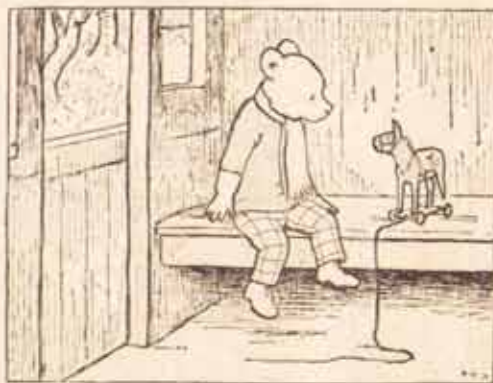
Мишко и Божићне виле

(пети наставак)

Један осуђеник молио је да га пуште из затвора, јер је већ доста лежао, а био је послушан. Обећали су му да ће га пустити ако из хелије (која је обележена црно) прође кроз све остале хелије али тако да ни у једну не уђе два пута, већ сме само једанпут изићи. Он је погодио, а како, казаћемо у идућем броју.

Мењачице. — (Решење из 5. броја). Пиле-пите-пете-петао. Жаба-баба-Боба-роба-рода. Мачак-мечак-метак-мета-Мита-Миша-миш. Учитељ-учите-учине-учини-учен-учени-ученик.

Рече магарчић Ацко:

„Ја сад идем да тражим виле божићнег дрвцета — Јелкине виле — јер ме само оне могу овако рањеног окрепити и уљудити, те да опет будем ко из дућана нов“.

„Виле ће ми ново уво начинити; ногу ће ми нову створити и где треба наместити те ћу тако опет — као нова новцата играчка — доспети у торбу чича Губе који деци дели божићне дарове.“

Овај воз ће нас носити тамо куд ја треба да идем, а мораћемо после још и пешачити тамо где живе три сестре Снежанке, јер сам чуо да оне тачно знају где живе Јелкине виле у чича-Губином виле-јету. А мислим да ћеш ми веровати да ја сад једва чекам да тамо стигнем.

„Али овај наш пут,“ — рече Ацко међоњи Мишку, — „може и теби да буде од користи; јер су те божићне виле чудне вештакиње: могу да те претворе у јунака Мећедовића. Шта велиш како би то било славно!“

„Јок, — рече меда — хвала им депо: ја не желим да будем нешто друго, него како ме је мајка родила!“

А затим ускликну:
„Охо, шта је ово! Па ми ово доспесмо у неко снежно царство!“

Јури, јури њихов воз као стрела док се наједном не попе на висину где се бео целац снег у недоглед отегао!

„Да“, — рече магарчић Ацко: — ми смо сад на правом путу за чича-Губино царство“.

Пућа и Цале
и њихове глупе шале
(слике без речи)

	6 × 6
	6 × 8
	6 × 7
	7 × 7
	7 × 9

Т
А
Б
Л
И
Ц
А

М
Н
О
Ж
Е
Њ
А

	8 × 9
	6 × 9
	7 × 8
	8 × 8
	9 × 9

Хоћете ли да вам је таблица множења увек при руци?

Проучите мало нашу методу, врло просту и практичну. Ми ћемо вас научити да рачунате прстима.

Одредимо, сваком од пет прстију обе руке, један број, као што наш цртеж то претставља. Палац нек буде број 6, кажи-прст 7, средњи 8, домали 9 и мали 10. Ради веће сигурности, најбоље је да писалком напишете на сваком прсту број који сте одредили. Тада се сигурно нећете преварити.

Покушајмо прво да помножимо 6 са 6. Приближимо, као што показује прва слика, палчеве, који оба претстављају број 6. При овом рачунању увек треба замислити једну хоризонталну линију која ће де-

лити на два дела наше шаке постављене вертикално: на горњи и доњи део.

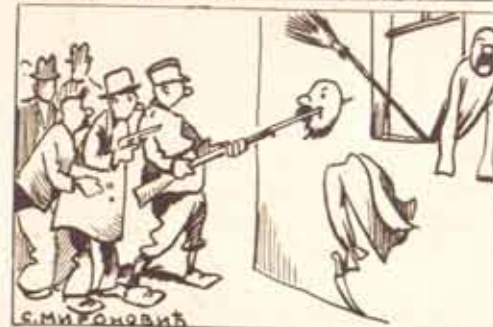
А сад ево нашег главног правила. Прсти који се налазе у горњем делу (подразумевају се само прсти који се додирују и прсти изнад њих) вреде сваки по 10 и ми их сабирамо: $10+10=20$.

Прсти у доњем делу вреде само по 1. Њих треба помножити и то прсте једне руке ваља помножити с прстима друге руке. Дакле $4 \times 4 = 16$.

Најзад се сабира резултат из горњег дела са резултатом из доњег дела.

У нашем случају $20+16=36$. И задатак је готов.

Наше даље слике показују како се могу и остали бројеви од 5 до 10 помножити по нашој методи.

Како сам постао тата

Пре неколико година обилазио је државом један пробисвет, за кога мислим да још није умро, ма да о њему немам тачних вести. Овај користећи се ваљада неком далеком сличношћу, био је решио да усвоји моје име, презиме и све остале податке о идентитету.

Дешавало се тако да с времена на време примим по једно љубавно писамце. Први пут кад сам прочитао оне слатке и нежне излизе, подлегао сам искушењу да станим пред огледало, где сам имао озбиљан разговор са самим собом. Писмо је долазило са Колнског језера. Писала га је (по стилу, хартији и рукопису) једна служавка или нешто слично, много експанзивна али мало писмена, много заљубљена, али ни мало литерарна. Пошто ми је дуго говорила о „нашим слатким успоменицама“, преклињала ме да је не заборавим и да јој се вратим, али нажалост није потписала име и адресу. Била је, наравно, у праву, јер сам то требао да знам на изуст.

Прошло је неколико месеци, а о тој идилји нисам примио никакве нове вести. Најзад, стигао ми је друго писмо. Мој нестални једноименак мењао је љубави. Сада је, судећи по стилу, била у питању једна гушчица из провинције, која је живела са родитељима и са ујком наредником. Страсна читатељица љубавних романа, писала ми је да без одлагања напишем „наш роман“. Писмо је носило поштански жиг једне веће паланке у Венети. Није било трага презимена и адресе. По имену се звала Нене. Али, било је немогуће да предузмем трагање за свима Ненама у Венети.

Имати толико среће у љубави, а не успевати никад у васпостављању веза са својим обожаваоцима било је жалосно! Једна заиста очајна ситуација!

Неколико месеци леденог хулања. Затим, стигло је једно писмо озбиљније од осталих. Било је написано доста добро, свежином, осмехом и меланхолијом једне двадесетогодишње девојке, која је можда мало непромишљено погрешила, а дошпије се нашла заборављена и напуштена, са невиним чедом своје љубави.

„Где, помислих претравањено, ја сам постао отац и не осетивши то!“

Прочитао сам више пута писмо, у жељи да расветлим мистерију, јер је оно било права песма сретне љубави, несног и духовитог материнства.

„Знам да си много заузет, писала је млада жена овом пробисвету, и знам да те твоји све већи успеси приморавају да не престао путујеш по позивима издавача и директора листова. Али, међу осмесима лепих жена немој да заборавиш своју малу Брунету, која чита твоје књиге од јутра до мрака, и воли те више од свих осталих жена. Примила сам твоје писмо; сретна сам! Нећу доћи на станицу, јер схватам разлоге које си ми навео. Али, чекају те неизоставно у среду, у 8 часова у вече, на тргу деа Дуомо, поред поштанског сандучета. Не можеш замислити колико дрхтим кад помислим на тај састанак. Немој, за бога, да не доћеш! Преклињем те твоја Брунета, коју ти остављах сасвим саму и која не може да живи без тебе. Хвала богу, остала ми је она наша љубљена Бебица, којој говорим као да ме схвата, кад ти ниси ту, и коју држим увек на коленима, дајући јој све пољупце које бих хтела да дам њеном неваљалом тати... Грли те топло, топло

твоја Брунета.

П. С. Волим те, волим те!... Немој да заборавиш оних 200 лира.“

Писмо моје Брунете беше једно од оних која одушевљавају, ма да је са драмом чисте љубави и напуштеног материнства помешала право питање пара. Из садржане писма, које је имало пуне четири стра-

не, нисам могао да разумем, да ли сам тих 200 лира обећао ја њој, или их је случајно она мени позајмила. Жене, кад пишу, изостављају увек прецизне податке о најважнијим стварима.

Али, богу хвала, овога пута Брунета није била само једна лаузија, и најзад сам био пред кључем мистерије. Код поштанског сандучета трга Деа Дуомо имала је то вече да се одигра једна страховита драма!...

Кад је најзад дошла трагична средина, стао сам поред кобног поштанског сандучета десет минута пре осам, у нади да ћу, преко Брунете, ући у траг краљивцу мог идентитета.

Нисам чекао ни два минута, кад видех где се појављује, витка усправљена на штиклама, у жућкастој хаљини, жена од

200 лира, она која ме направила татом. Срце ми је залупало, тајанствени глас ми је шапуо: „То је она“. И задрхтао сам, помисливши да је та жена мајка моје деце.

Ја сам ишао поред сандучета у правцу од истока према западу, Брунета у правцу од запада према истоку. Кад смо се срели, Брунета је први пут оборила очи у земаљу; други пут продужила је не осврћући се. Али, трећи пут — жене, жене, сто му громова! — њена уста су покушала да сакрију мали осмех, можда зато што је помислила да и ја ту очекујем своју љубав.

Изненада сам јој закрио пут и рекао:

— Ви очекујете неког Гвида Да...

— Али... то јест... Откуда ви то знате?

— Ја сам аутентични Гвидо, онај други је сурогат!

— Та ви сте полудели! Оставите ме на миру! Идите својим путем!

— Извините; да ли је ово писмо ваше?

Брунета га је погледала искољачених очију и затим је прошапутала:

— Да...

— Закажали сте ми састанак у осам? — поред овог поштанског сандучета?

— Да...

— Па онда, како видите, ја сам човек кога ви волите.

— Којешта! — одговорила ми је Брунета.

— Госпођице Брунета, неколико речи. Ако не желите да обоје одемо у квартал, будите љубавни и свратите са мном у једну посластичарницу, где ћемо моћи да се мало поразговарамо. Ви сте жртва једног пробисвета, који злоупотребава моје име. Будите љубавни и пођите са мном.

Брунета је тако упуштена, тако изненађена, да иде за мном послушно, као да имамо већ три или четири детета, уместо једног самог. После неколико минута пред нама су већ две шоље топле кафе. Ја гледам Брунету, а Брунета гледа мене, Лена девојка, озбиљног и отменог изгледа, оде-

вена једноставно, готово елегантно. Мора да је дактилографкиња вишег ранга. Никад не бих помислио да је њено понашање тако мало часно, а најмање да ме је већ обдарила једним дететом. Велим јој:

— Госпођице Брунета, ви сте жртва једног хохштаплера. Морате ми помоћи да уђем у траг варалици, који од извесног времена обилази земаљу, представљајући се као писац мојих књига и дозвољавајући себи чак слободу да има децу у моје име, о чему ја ништа не знам.

Брунета ме гледа својим лепим плавим очима, као да сам лудак. И, ма да ја већ видим да нека сумња улази у њену душу, ипак се држи, као да не може да ми верује. Ја сам све предвидео и био сам наоружан документима. Показујући јој пасош, легитимацију, војничку књижицу. Затим позивам келнера и питам га изненада:

— Да ли ме ви познајете?

— Наравно!

— Судите љубазни и кажите како се
звич.

Келнер је рекао моје име са таквом си-
гурношћу, да је Брунета најпре хтела да
падне у несвест, а онда је прсла у смех.

— Да ли сте се уверили? А сада да се
објаснимо, госпођице Брунета. Ко је тај
дотични? Где станује? Како изгледа? Да
ли личи на мене?

— Ни мало.

— А ко вам се од нас двојице више до-
пада?

— Он.

— Хвала! Сада ми кажите још нешто.
Оних 200 лира, да ли ја треба да позај-
мим вама, или сте их ви позајмили мени?

— Ја сам их позајмила ономе другоме,
и већ три месеца чекам на повратак.

— Ево вам ваших 200 лира. Хвала вам.
Ако имате признаницу, молим вас да ми је
вратите.

Брунета, сва радосна, стрпала је својих
200 лира у ташну. Затим је рекла:

— Мислила сам да је писац свих оних
романа онај други, и нисам му тражила
признаницу.

— То сте погрешили. Са књижевницима
увек је боље бити опрезан. Сада ми кажи-
те још нешто: Како је наше дете? Кад бих
могао да га видим?

— Наше дете?...

— Да, оно које држите на коленима од
јутра до мрака, дајући му пољупце које не
можете да дате његовом тати, то јест ме-
ни.. Наша Бебица, дакле!

— Та шта ви говорите! Каква Бебица!
Бебица је једно кученце.

— Једно кученце?...

— Да, један мали Малтез; дивно ку-
ченце, сво бело, сво намирисано... зове се
Бебица; а поклонио ми га је баш онај
други...

— Дакле, ја сам наказа за циркус Бар-
нум, госпођице Брунета! Имам децу са
длакама, која лају, уместо да ми помогну
у писању романа!

Брунета је почела да се смеје. Загледа-
јући је добро, уверавао сам се све више
да је мој заменик човек од укуса.

— Госпођице Брунета, каква посла и-
мате вечерас?

— Ја, заиста, као што видите, немам
више никаква посла.

— Ни ја. Кажите ми, госпођице Бру-
нета, како би било да обиђемо вашу Бе-
бицу?

— Сад је доцкан. Бебица спава.

— У својој штенари, или у својој ко-
леци? То питање ме мучи! Госпођице
Брунета, задовољите моју љубопитљивост...
Да ли сте баш сигурни да је Бебица једно
куче? Право куче? Са четири шапе, длаком
и репом?

— Ако сумњате, отпратите ме до куће
и сачекајте ме у калији. Повешћемо га за-
једно на свеж ваздух... Знате, кучићи...

— Ви сте ме тронули, госпођице Бру-
нета. Отац је дужан да учини својој деци
то и више. Хајдемо одмах! Келнер, ви-
ните један такси!

За време вожње осетио сам још једну
обавезу. Рекао сам својој другарици:

— Госпођице Брунета, савест ме гризе.
Ја сам један ванприродни отац. За идућу
годину хоћу ја да платим општинску таксу
за нашу Бебицу...

Брунета је брикнула у плач. И она је
била тако тронута.

Гвидо ди Верона.

*Тако је блаџ
да ни најнежнијем шену не шкоди.*

Сваки сапун чисти, но сваки нема те пред-
ности, да је који одиста нешкодљив.

Елида Фаворит сапун улепшава и најфинији
тен. Благ и чист, даје обилну мирисаву пену.
Велик комад, хигијенски пакован, због своје
едличје каквоће врло је издашан.

ЕЛИДА *фаворит* САПУН

Књижевни Конкурс Илустрованог Времена.

Уредништво „Илустрованог
Времена“ расписује свој први
Конкурс за најбољу причу
којој је аутор дама.

Тема потпуно слободна. Прича не сме бити дужа од
две стране обог листа.

Прва награда: Поклон највећег стобаришта беренич-
ких и свадбених накита М. Т. Стефановића, дборског
јувелира, Кнез Михајлова улица 10.

Златан женски сат с емаљоми поклон,

Друга награда: 500 динара и поклон,

Трећа награда: Бесплатан лист за годину дана и поклон.

Остале ненаграђене приче, које заслужују да буду об-
јављене, хонорисаће се редовним хонорарима.

Ручописе слати уредништву анонимно и приложити
запечаћен коверат у коме је написано име писца или
псеудоним. Наслови награђених прича биће објављени
у нашем листу и у „Времену“ и награђени аутор биће
позван у редакцију ради отбарања коверта у његову
присуству.

Рок за подношење рукописа 15 мај 1930. Закључно.

Резултат конкурса биће објављен 1. јуна.

Награђени и примљени рукописи биће штампани онако
како их писац поднесе, ћирицом или латиницом.
Чланови жирија: г-ђа Зора Карашић, професор; г.г. Бра-
нислав Нушић, књижевник; Др. Светислав Петровић,
професор; Тодор Манојловић, књижевник и главни
уредник „Илустрованог Времена“.

СНОЊ У АТМАНУ

Роман

Петр Зиберер

Тони Мур, члан аустријске делегације на Конференцији Мир у Паризу 1918. године, изгубио је у рату све и ушао му је жена Лорета, коју је волео више свега. Жабот му је без икакве жеље да се враћа у Аустрију. У једноме тренутку боја и после непроспаване ноћи Мур у зору просиће отпалу, слично са високом зидом и бежи у Париз. Дуго је прелога дана, немилући на леда на злато, Али се осећао слободно и љуб. Хлеба је у ноћи жабот, у заборава.

Други дан на једну необичну сцену: једнога безумна вога који глуми. Даћи да рудом наћи у љубу рудом изабегавши Николаја Мелихова, вога је овај безумни убои неболало морућа пре тога. Госпа та Мелихов га је молила за помоћ и заштити и одбегави својом љубом Татјана, вога није смела сазнати за смрт оца.

Пред вене има малих неспоразум са полицијом и напад на једнога странца Јерменскога, вога му се стави на сестру и за 200 филијала обећа му да ће му набавити прописане лекове. Одводи га у делегацију Месопотамије. Где га антижину за вене.

Татјана је на негу унели боја утисак. Лева Русија имала је неке оне очи, да вога је Мур дошао да се са њоме трасира Лоретине очи. Од тога тренутка није више имао мира. Радио је у месопотамској делегацији и трдио се да заборава те очи. Али је имало тешко. Отварао је очи да посети Мелихова и тамо затекао Принца Родина вога је доносио испрости Татјану у тиме задовољан удари Муром. Али Татјана му је и даље изабегавла оца и тражила његово присуство.

Одјеси у љуби Мелихова изгледали су му ебали дан ебе тајанствености ебе заштитени.

6

Сасвим случајно сазнао је нове појединости. У кући је био сањао који се звао Ксавије, човек средњих година као и Николај Мелихов. Од како је дошао у Француску био је ту у служби. Он никада није могао себи опростити што се на дан зачина пратио дошавши кући. Био је убеђен да се злочин не би могао десити да се он на време вратио.

Овај Ксавије имао је особине доброг полицијскога агента. Он је открио један инцидент који се десило за време погребом и који је Муру изгледао неразумљив као и све остало у овој кући. Тога дана Татјана се тајно извукла и побегла у једној побочну улицу и тамо под једном капијом чекала да прође пратила њена оца. У последњем тренутку изишла је из капије, покривена дебелим шалом и дубоко се поклонила ковчегу. Затим се вратила у своју собу исто тако скривено као што је и отишла, — и од онда није више изашла.

Мурува уобразиља приближила је одмах овај гест Татјане пред ковчегом свога оца са метанисањем младога Халеф беја пред шенком. То је за њега била права радост да ток открива многе и многе тајне које вежују суштину ствари.

Нови живот Муру мало по мало постао је доста буржواسки, што је било у великој противности с авантурама у које га је увукао случај. Једним писмом које је послао у своју земљу преко Швајцарске дао је о себи накнадне информације за Сен Жермен и потпуно раскретно са својом прошлошћу.

За разбијање самоће имао је Лизу, ћерку хотелаера Клареа: шеснаест година, узаних рамена, са великим рукама и ногама. Али поред свега тога Лиза није била без дражи, сас воом неуспешношћу, отвореним говором и природним копретима. Она га је послуживала у његовој соби, јер није могао да поднесе жагор у ресторану; и она је седала према њему, са скрштеним рукама, јер је приметила да му годи њено друштво. Сама му је састављала јеловник с великом ревносту, јер је требало да погоди укус свога штитеника, који је једном за свагда одбио да сам бира јела. Да би рзлонила свога госта, који готово увек

љути, причала му је разне приче, у којима је најчешће био предмет чича Камило; поштовање које је указивано овоме човеку изазивало је велико одушевљење код његове нећаке.

Први пут у животу Тони Мура нашао се неко ко се стара за њега и то му је пријало; досада је имао само да пати; он је са захвалношћу примао Лизину љубавност.

Недељом га је молила да је прати у биоскоп. Отац је то врло радо одобравао.

— Господин из боја четрдесет сигурнији је него свака гувернанта, говорио је.

Зашто су сви они имали толико поверења? Зашто су га држали да је тако мало борбен? Зар не живи скривен од полиције, са узајмљеним писмом и са сумњивим документима?

— На вас се човек може ослањати, говорио је господи Кларе, ваше поштење види вам се из очју.

И он је пратио задовољним погледом своју кћер, када је у празничном одећу изашла са гостом.

Тако је он мало по мало постао сасвим интиман са породицом Кларе. Чича Камило позвао га је лично да играју карте. Г. Камило Летибодие, порезник, био је брат покојне Лизине мајке, која је била много горда на то своје сродство с једним чиновником. Чича Камило водио је порекло из породице великога Робеспьера; чак је и тврдио, и то врло радо причао, да је Марија Робеспьер, сестра та два трибуна, била једно време дата за грађанина Летибодиел, бележника у Арасу. Имао је богату библиотеку из времена револуције. А све оно што је написала Марија Робеспьер, заузимало је почасно место. Урамљена писма Максимилијана украшавала су зид, поред старих тањира од фајанса украшених портретима предака и других чланова Монтање. И ако је г. Летибодие волео пред најљубим слушаоцима да чита какав ватрени говор својих предака јакобинаца, ипак је био присталица одржавања друштвенога реда. Он је најжучније нападао страхоте које су почињене у Русији и тражио је оштре мере против те политичке заразе од које би Европа требало да се чува као куге. Да би једнога дана уверио Мура о опасности која се осећа међу редовима у чланцима, г. Летибодие разви неке новине. Прелетевши их површно, Мур прочита међу телеграмима који су се односили на Русију и болшевиизам и извештај који је говорио о убиству Николаја Меликова; сазнало се ко је кривац и његово хапшење било је неизбежно.

Муру почеше играти слова пред очима. Видео је пред собом само белу површину на којој је писало име: Татјана. Затим виде заштитено лице једне жене из чијих је очју био пламен, и све то нестало у мрак; само се име истисивало светлим словима Татјана!

IX

Петролеум

Мала повучена породица у којој је живела Лујза и ујак Камило била би недовољна да Муру растера бриге, које му је причинавало Татјанино љутање, да није, у исто време, развио нарочиту активност.

После дужег увијања Јеврејин најзад признаде да су у вези са једном американском групом. Потребно је дати одговор на

једно опширно питање, тако да се Американци одлуче — и да им се ипак не достави ни један поверљив документ — да узму удела у петролејским пољима и да траже независност Ирака.

Мур биљиво започе задатак. Некада је вршио разна испитивања за рачун аустријског петролејског картела; дестилацијом до 400 степени, добијао је тешка уља много тражена за моторе са унутрашњим сагоревањем. Али на тајанствене течности, која је дежала под земљом галицијског сељака, добијао је чисто научне податке. Његова испитивања остала су само лабораторијска; никада није сматрао петролеум као предмет борбе и међународне грамзивости. За њега је то храна мале лампе, његове верне пријатељице кад је учио, и чак се сећао да се отац увек љутио кад би се пошло у бакалницу да се набави један литар. Његов живот увек је био ограничен, као и живот његове отаџбине, тако различите од својих суседа својим етничким варијацијама и својим нарочитим положајем: индустријске области у Чешкој и Поља од Пољске до Далмације, била је затворена у сред континента, и само врхом паца, код Котора, додириваше једно море такође затворено.

Сада се врата са седам брава отворише, за далеке и неизмерне перспективе. Петролеум је постао симбол кретања које кружи светом; он је принтомањени демон који тера бродове, брзином од двадесет чворова на час, од обала Француске кроз канал Суец до Индије, до Аустралије до Нове Зеландије да би их поново довео поред рта Хорн, по потреби без пристајања, до њиховог сталног пристаништа. Са планиглоба Мур је читао повлаштене земље где извире жива сила: острво Свете Тројице, Маркајбијско језеро, египатска Бирманија... Како јасно звуче ова имена! Како потсећају на дуга дивна путовања! Сада их је Мур сматрао пратиоцима свога свакидневнијег живота. Зато је било сада као збачени краљ, камени углај већ је припадао прошлости, петролеум је будућност. На Мурувој карти црне тачке и кругови наговештавају нову поделу земљине кугле.

Нагнуто преко своје табле, вршећи поређења са другим петролејским пољима, састављао је прерачунае експлоатације у Мосулу. Проучавао је могући степен корисности, узимајући за основу продајне цене американског петролеума: оних са Пансијавије и оних са Канзас-Оклахама. Док је цртао на својој карти трасу одводних цеви, које су Енглези желели да спроведу, преко зоне, која подлежи француском утицају, до Средоземног мора, мислио је да он лично путује на грби камиле преко избушених поља, да поставља цеви, да их леми и коленима спаја. Материјал за грађење долазио је водом. Еуфрат! гледао је барке са високим кауном и кулама, сличне Нојевом ковчегу, остатак из више пута хиљадугодишњих давнина, као уде које извире на површини.

Седећи на плетеној столици са расклиматаним ногама, шенк је примао стране посреднике који говораху о плебисциту, узимајући у обзир протекцију извесних племена или оснивање једне велике арабијанске државе, а сви су имали једну мисао: петролеум. Једин су му давали кесе злата, које је он безбрижним покретом стављао у широчке преграде свога појаса, други су покушавали

де из заплаше, али Мур, који, на суседној обали где је радио, саушаше како се посетници хвалишу, излазећи, да су изиграли Аб-дул-Кадера, ускоро разумеде заблуду ових људи. Са својом урођеном смерношћу шенк је презирао све, сиднике као и људике. Аб-дул-Кадер није жудио за привидним успехом; другима је уступао непромишљену журбу; имао је времена, могао је чекати. И људи, пуни охолости и таштине, који вероваху да над њим триумфују, ускоро су били изненађени при осећају да их овај равнодошни старца превалила и да су постали његово послушно оруђе.

Још с почетка Мур је приметио да нека лична меза зближава младог секретара Хелиф беја са шенком, али није опазио мистичну природу ове везе. Пријем код Аб-дул-Кадера је права свечаност, увек много кафе и цигарета; ту се није одлазило без потребе. Хелиф беј је ћутао и Мур, који је жељно да добије његово поверење, био је разочаран кад утврди да има мало успеха код младог човека.

Хелиф беј је био хладан, што сигурно, није одговарало његовим годинама. Ипак његове везе с Муром биле су више пријатељског карактера; дуго су шетали око језера. Обично је Мур стављао питања. Њихов однос је личио на однос учитеља и ђака. Често, у осталом, Хелиф беј, као опрезни чувар светиња, не одговараоше на питања и сувише јасна, и брашно се је општим констатацијама.

Једном, док је Мур посматрао старца у грозници, који се унио у своју арапску доламу, Хелиф беј примети:

— Запад је врло хладан; сунце је код Еуфрата; париска клима њему не прија.

Мур сазнаде од брбљавог Келимјана, да је секретар син неког трговца из Босоре. Још из рана детињства путовао је. Чим је завршио студије на Универзитету у Бомбају, његов га је отац послао у Енглеску да стекне важне трговачке везе, али у место да се бави пословима због којих је дошао, он се занимао гандистичким покретом да би се доцније отресао турског индијског апостола.

При једној заједничкој шетњи око језера, он рече Муру:

— Не бих желео да причинјавам пометњу вашег духа; поштење се чита с вашег чела, и то поштење к нама прилачи судбине странаца; но никад се не треба старати о судбини других људи.

— Ви тако осуђујете сваку милост!

— Имати милости према другима, то врло често значи распаливати ватру. Не треба откривати оно што је скривено, као што то раде безбожници који преконапају нашу свету земљу да би из ње ишчупали блага и профанисали њену тајну.

— Профанишу земљу? Није ли Мур смењивао се.

— И подјармају људе, допуни Хелиф беј. Знате ли ви колико стаје Друштво Меликов добијање једног пуда петролеума? Педесет копејки.

При помену имена Меликов, Мур остети да му колена клецнују. Ослоно се на ограду идуће која кружи језером. Један забуд заљива према њему, предвиђајући јој овакав бистер перја. Две су мале де-

војке, седећи у чапцу, гледале, подсмешљиво шетача са узбуђеним изгледом.

— Говорите без сумње о Меликову из Баку кога ту скоро убише? упита Мур.

— О њему лично... Познајете ли те људе?

Питање би постављено немарно, али Мур доби утисак веома јасан да његов саговорник може проћи и без одговора, тако га је и Татјана испитивала о стварима које је она познавала боље од њега. Он одговори, заобилазно:

— Тврде да је полиција на трагу злочинца.

Хелиф беј одмери Мура, који поново осети исто чудно узбуђење, необјашњиво, које га је било обузело кад се први пут с њиме сусрео. Настаде тајан; заједно се вратише према вили. Мур, издалека, спаз

под стакленим тремом, једног кениша са необично великим шеширом, испод кога блистаху два црвена образа; груди набрекле, утегнуте у његов стежњак чије опруге браздаху блазу.

— Очекују вас, примети Хелиф беј, кад да је знао да се та посета једино односи на Мура.

Овај промуца неколико неразумљивих речи. Познаде Моћу, Татјана је звала.

X

Онај други

Баш у добри час, прогунђа Ксавије, примајући од посетница шешир и горњи капут. Кад се жене оставе саме, увек се несрећом зарши!

Више није могао говорити, јер принц Родина, излазећи из Татјанине собе, брао приђе Муру; једна црвена ружа китила је рупицу његовог капута.

— Хиљаду вам захвалности дугујем, рече он дирљиво; ваш је утицај на госпођицу Меликов био одлучујући; мало нас ми је признала.

Мур није размислио излив љубави причеве, а додир његове руке непријатно га дирну; никад није стицао тако мекану ру-

ку; рекло би се да је без костију, јер нештачки држи кожа од рукавице.

Иза „фигуре од воска“ појави се Надежда Сергијевна; она радосно узвикну:

— Ево бегунца! Таничка, голубице моја, дошао је! Треба му опростити! Он дође па оде то му је обичај!...

Затим, окренувши се Муру:

— Увек вас судбина у добри час доведе. Татјана је пристала; ала је реч принцу Јону. Мило дете жели да јој мајка преживи још два сребрна дана. И само нама, најбољем од свих пријатеља, дугујемо ту радост. „Ваш ме је изасланик убедно, казала је, он треба први да сазна моју одлуку.“

— Нисам се надао таквом изненађењу, муцао је Мур.

— Клазали сте јој: „Послушајте позни“. Да, тако је, настани она два сребрна. Таничка нам је обновила ваше речи.

Мур саже главу; ове су речи заиста биле далеки ехо његовог сопственог гласа — и гласа оног другог. Ко је био други? Шта су тачно значиле речи које је Татјана тумачила на тако неочекиван начин?

Принц се опрости; још једном са руком у рукавици отпоздрави силазећи степениште; за то је време Мур ушао у собу младе девојке.

— Ево га, голубице моја! узвикну Надежда.

Она лично понуди посетници столицу, са бујицом речи с намером без сумње, да скрене пажњу са Татјаниног дочека, која га доста хладно поздравиле и не показиваше тако велику радост као њена мајка.

Татјана није више на кревету лежала. Седела је у великој насловачи у којој је Мур први пут видео, носила је црнину, и стога је цела соба изгледала тужна. Буџет цвећа, с десне стране младе девојке, у вази с великом врстом, чинио је контраст у толико више дирљив: једанаест црвених ружа. „Јамачно је дванаеста у руци принца Родина, помисли Мур. Каква укуси! рече сам себи са љутињом, каква нежна пажња! Никад „онај други“ не би имао сличну мисао!“ Тачно није знао ко је други; можда је мислио на самога себе!

Како је кћи ћутала, Надежда запече:

— Ајде, Таничка, кажи нешто нашем пријатељу. Не може се разумети ово мало девојче! Она вам је послала Моћу, која ме уосталом стално дражи као онај магарца Ксавије... Чујте ово: „Иди га тражи, он је код језера; апсолутно треба да ми га нађеш!...“ И сирота Моћа цео дан је била напољу; већ смо се упалили да није пала под нека кола. Сади, у место да се радује и да нам захвали, драг душњак ћути; изгледа да чека да се доцније одговори. Али, верујте ми, драги пријатељу, меза је била, још као сасвим мала; када се звала у салон није било начина да каже и једну реч. Чак није пристајала да учини поздравни поклон, и ако га је у току дана више од двадесет пута понављала са својим учитељем играња. Није веће сазнати шта се збива у овој малој глави, чак ни њена мајка. Прати сфинкс, кажем вам!

За време ове лавине речи, Мур не свлакише очи са младе девојке.

— Наставак у идућем броју.

Наш дом

Модерно Домаћинство

Обична грађанска породица, која располаже скромним средствима, мора увек рачунати са најмањим простором. Модерни станови се и код нас зидају данас са најскромнијом кубатуром, као у свима великим градовима, те се и намештај и прибор мора удешавати према тим димензијама.

Тешкоће које доносе мали простори највише се осећају у кухињи, где се морају сместити многе ствари без којих не може да буде ни најскромнија кујна. Поред тих тешкоћа код нас се врло често мало пазе на практичан распоред ствари у кухињи, те домаћице учине пет пута више покрета, него што је у ствари потребно, и тиме без потребе повећавају замореност. Јер није све једно хоће куњски сто бити близу пећи или далеко; хоће ли водовод бити чак на другом крају итд.

Осим тога врло је важно смештање посуђа, прибора, зачина итд. Све сродне ствари, које могу доћи заједно у употребу, тре-

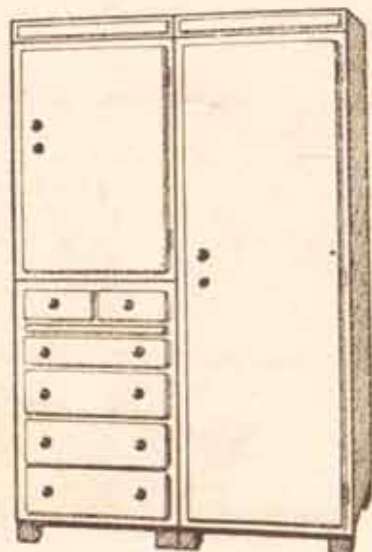

Соба по нацрту архитекта Фрица Штерншјена. Беч.

Комбинован орман за судове и прибор за веће кујне.

ба држати заједно. Данас постоје готови ормани и рафови, на којима је тај распоред већ учињен.

Облик комбинованог ормана за мање кујне.

Али боље је подесити распоред куњског намештаја према приликама и распореду саме кујне.

Једна од најважнијих ствари, на коју се код нас такође не обраћа пажња, то је светлост. Пећ, сто, и делове намештаја који су највише у употреби треба поставити тако да светлост пада било с преда, било с леве стране. Многима може та околност изгледати ситница на коју не треба обраћати пажњу, али се штета од тога осећа тек у доцнијим годинама када се очни вид почне кварити пре времена. Ово важи и за дневну и за вечерњу светлост. Лампа мора исто тако бити постављена да светлост не пада с леђа, већ од горе или с преда.

Человнички

За надућу недељу

Овај јеловник удеиен је за грађанску кућу за четири особе нормалнога асишшиа. Необичнија јела обисано су.

НЕДЕЉА

РУЧАК: Телеша чорба.
Сарма од зеља.
Кифлице од сала.

ВЕЧЕРА: Грис с пармезаном. (Скљубати грис врло густо у млеку, као тесто, мало посолити па сипати на даску да буде отприлике 1 см. високо. Када се охлади, исећи кубастице и и поређати у тавно, у коме ће се сервирати. Послети доста павезана, преко тога метнути други кубаст гриса и опет слој пармезана. Додати доста путера и ставити у пећ (прву) да се запече.)
Јагњешће печење са салатом.
Воће.

Трошак око 80 динара

ПОНЕДЕЉАК

РУЧАК: Ташће са сиром, озго пармезан, Свинске варменадле печене у пећи, пире од вромпира.
Компот.

ВЕЧЕРА: Бубрег и мозак.
Кох од инфли, преливез шодо-ом.

Трошак око 78 динара

УТОРАК

РУЧАК: Супа од искубаног говећег језића.

Пача. (Кубани језић исећи и положити у чинију. Затим направити сос последњег третиња од 4 цела јајета и 2 кашике брашна, 4 кашике висела млека. Додати мало ситно исецкана бела лућа и додати кашичу сирћета. Добро умутити, посолити и додати још кашичу сире. Све се то сипа на ускијану маст и мекла живом док се не згусне као шодо. Овим се сосом прелије језић, а од горе попрсва маћу са пропрженом алебом ваншном. Овим се сосом може преливати и њубана пилетина, голуби, пржена ћуфтета и т. д.)

Палачинке с млеком у рерни.

ВЕЧЕРА: Кнедле од пиринча. (Скљубан пиринч зачини се као за пилча. Када се охлади направе се мале кнедле, пошто се у средини метне мало меса (од печења). Кнедле се убалају у јаје и прелује, па се прже на масти. Уз ове кнедле може се сервирати парадајз сос.)

Телешће печење, пом фрит и зелена салата.
Воће

Трошак око 80 динара

СРЕДА

РУЧАК: Супа од јостију са исеченим палачинкама у резанце. (Палачинке су резане висине јуче.)

Росбратна у мисерам сосу.

Сир.

ВЕЧЕРА: Шкембићи (грипе) с пармезаном. Хладан кох од пиринча (Ређају се редови пиринча, скљубаног као за суглиш, а између сваког реда меће се разно слатко, па се све прелије хладним шодо-ом.)
Трошак око 78 динара.

ЧЕТВРТАК

РУЧАК: Пилчи (вошош) у шерпњи динстобани с разним зеленином и вромпиром.

Сир.

Ролат с пекмезом.

ВЕЧЕРА: Пржена јаја (шпигел), преливена парадајз сосом, млад вромпир.
Бубрези на жадју.
Компот.

Трошак око 100 динара.

ПЕТАК

РУЧАК: Парадајз чорба.
Пржена сомобина, зелена салата.

Компот.

ВЕЧЕРА: Шунча са реном.
Ризото од пилешје ситнежи с пармезаном. (Ситије од јуче)
Банане.

Трошак око 100 дин.

СУБОТА

РУЧАК: Вештачка супа.
Телешће первез с макаронама.
Воће.

ВЕЧЕРА: Омлет са реном.
Телешће ноге или глаба с реном.
Ситни вољачи.

Трошак око 70 динара

Разно

Јачина човечјег гласа

Врло често се говори о јачини појединих емисионих радио-станица у киловатима, па је један беспослен, или и сувише амбициозан немачки научник сео и упоредио јачину човечјег гласа (јер је и говор врста радио пошто производи таласе) са једном станицом од 120 киловата.

Свесним испитивањем он је пронашао да је глас јак свега 0,00001 ват, па је из тога извео закључак да је јачина таласа једне обичне емисионе радио станице равна гласовима 12 милијарди људи.

Шта све човек може да прогута

Има људи који могу врло много да поједу и попију, па да им ништа не буде. Али ту долазе увек у обзир разне више мање хранљиве материје, зато је потребно имати добар стомак и све то сварити.

Међутим А. Фукс наводи један врло интересантан случај, из кога се види да човечји стомак може да подноси у јакој мери и — несклариве предмете. Он наводи случај једног епилептичара, који је уз то патио и од маније гоњења.

Овај болесник је тако рећи небројено пута покушао да себи одузме живот на све могуће начине. Али су му до данас сви ти покушаји остали без успеха. Он је покушавао да се отрује лизолом, сумпорном киселином итд. Једном приликом је прогутао врхове из једне целе кутије жижица. Два пута је покушао да се удави. Шест пута је покушао да се убије ножевима, виљушкама и другим оруђем.

Али најчешће је покушавао да себи одузме живот гутањем разних предмета. А. Фукс износи тачно датуме кад је шта прогутао. Тако је овај болесник од трећег јануара 1918 године до 17. априла 1929 прогутао најразличитије предмете, укупно 101. Међу овим предметима налазили су се: дугмета, комади плеха, метални новац, игле, ношти, комади дрвета, пера за писање, дугмета за крагне, одломци од стакла и порцелана, два мала сечива од перореза и корице од истог, разне играчке.

Сви ови разни прогутани предмети излазили су нормалним путем, са нешто више или мање болова, после два до четири дана. Једино што је давано овом болеснику кад год би некакав предмет прогутао, био је густ пире од кромпира и кисео купус. Ни у једном случају није било потребно прибегнути операцији.

Број потомака једне муве

Мува, несносан и гадан инсекат, који претставља сталну опасност по здравље и хигијенски живот људи, спада у ред инсеката, који се највише размножавају. Своја јаја мува носи најрадије на разним распаднутим материјама, љубриштима итд. За дванаест часова из јаја се излегу мале беле ларве. Четири, пет дана дошние из ових ларви се стварају нимфе, из којих за идућа три дана постају мале муве.

Професор Ховар је израчунао колики би број потомака за једну сезону, тојест од априла до краја септембра, имала једна мува, наравно под претпоставком да све остану живе, што срећом није случај. Једна мува обично носи од једном 120 јаја, из којих се за петнајест дана излегу младе муве, од којих су просечно 60 женке. Ако свака од ових снесе опет по 120 јаја, и рачунајући да се прва мува појавила 15. априла, то би крајем маја од оне прве муве произишло 7200 мува. Ове би, по истој сразмери за петнајест дана дале још 432

хиљаде нових мува и тако даље. Крајем септембра на овај начин од једне једине муве, која је снела јаја априла месеца, крајем септембра произашао би невероватан број од 5.598.720.000.000 мува.

Ако узмемо да једна мува дугачка од прилике један сантиметар, и ако претпоставимо да се горњи број мува поређају једна испред друге, онда би дужина тога реда била довољна да се 1400 пута обавије земаљина кугла око екватора.

На нашу срећу муве, поред људи, имају и друге многобројније непријатеље, од којих на првом месту долазе птице. Најзад преко зиме готово све муве угину.

Злато у говеђем мозгу

Да вам је неко рекао да је у близини Београда пронађен какав песак, који садржи у себи злата, ви би у то доста лако поверовали. Али кад би вам неко тврдио да у говеђем мозгу има злата, то би вам изгледало већ мање вероватно. Међутим немачки научник Р. Берг истражујући олову у разним материјама, констатовао је да испитане материје садрже не само олова, већ и — злата.

Овај научник је своја истраживања вршио са разним материјама, које служе људима животињама као храна. Тако је он анализирао овас, вино, јабуковачу, разна меса, и најзад и говеђи мозак. У свим овим материјама он је пронашао да има злата. А од свих испитаних субстанца говеђи мозак се показао као најбогатији у погледу количине злата. У сто грама говеђег мозга он је нашао један и по милиграм злата.

Наравно ове количине не дозвољавају да се оснује акционарско друштво за ископивање и вађење злата из говеђих мозгова, али нам показују да више не смемо с презрењем говорити о говеђем мозгу.

Највећа менаџерија на свету затвара се

Према једној вести париског "Тана", велики зоолошки врт, у Хамбургу биће ускоро затворен, због материјалних неприлика.

Треба забележити да је Хамбург у том погледу до сада тукао и Париз и Лондон и Анверс и Пешту, и да је његов зоолошки врт био, заиста, највећа менаџерија на свету. Преко 100.000 разних ретких животиња било је ту скупљено, тако да су страници проводили често пута по читаве недеље разгледајући овај модерни Нојев ковчег, који ће на жалост, ако му се некако не помогне, бити затворен.

Први парламенат на води

Парламенат државице Нове Гвинеје, у Јужној Аустралији, купно је пре кратког времена један бродних који је добио име Le premier.

Бродних је направљен тако да се на њему могу држати седнице и, кад год посланици зажеле да се сакрију од љубопитљивих новинара, брод има само да се отисне од обале и заплови низ реку.

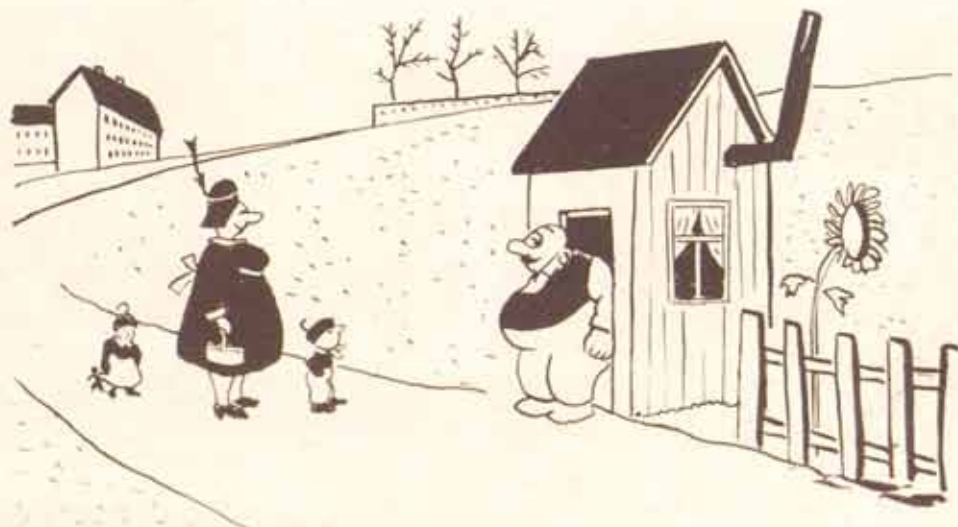
Изгледа да у Аустралији збиља теч мса и млеко.

Апарат за хватање лопова

Два лајпцишка инжењера дошли су на мисао да направе један апарат, који ће, без претходног претраживања проказати особе, које имају код себе ма какве металне предмете. На идеју о конструкцији једног таквог апарата они су дошли услед тога, што су у извесним фабрикама биле учестале крађе разних металних предмета: прерађеног и непрерађеног метала, алата и т. д. Да би се ухватили лопови — радници, који су те крађе вршили, једини је начин био да се при излазу из фабрике сви радници претресу. Међутим то би био врло велики посао, и практично неизводљив. Зато су ова два инжењера конструисали горњи апарат који је нека врста радио-апарата. Кад се на овај прикључи слушалица, у њој се чује непрекидан звук, одређене јачине. Овај је апарат у вези са једном нарочито конструисаном кућицом. Кад радници излазе са рада из фабрике, морају проћи кроз ту кућицу, пошто претходно изваде из њепа све металне предмете, као сат, перорез и т. д. Ако који радник задржи још какав метални предмет, који није пријавио, портир, који има на ушима слушалицу, као обичне слушалице за радио, приметитиће то по томе, што ће се у слушалици, кад радник ступи у ону кућицу појачати зујање.

Кад овај апарат прокаже каквог сумњивог радника, онда се помоћу другог једног апарата, врло лако, без претресања покаже на коме се месту налази непријављени метал.

У једној фабрици један радник ратни инвалид био је на овај начин осумњичен да има сакривен неки метал. Он је протестовао, и најзад се показало, и доказало радиографским прегледом, да је узрок овом осумњичењу био један куршум, који му је још из рата остао у једној ножи.

Она: Је ли код куће баша Госпођа?
Он: Чекајте, сад ћу да видим.

Наградне загонетке „Илустрованог Времена“

Свака наша загонетка биће награђивана са три награде, а да би се оне добиле потребно је да читаоци пошаљу уредништву тачно решену загонетку и да поред тога назове колико ће тачних одговора бити. Три тачна одговора који најприближније буду предвидели број тачних одговора биће награђени. Уредништво ће одговоре примати за десет дана од дана изласка листа. Запасени одговори неће се узимати у обзир. На коверту треба ставити: Уредништву Илустрованог Времена, и залепити купон који носи број загонетке. Одговори без обора исцедка неће се узимати у обзир. Напомињемо да се сваком послатом решењу мора приложити тачна адреса (занимање, место, улица и број куће).

Загонетка бр. 6

Сваки број значи извесно слово; када када се правилно реши почетна слова дају име и презиме једног нашег познатог књижевника.

1	2	3	2	3	2	воће које расте у топлим пределима
4	5	6	7	8	2	поврће
2	9	7	10	11	2	риба
3	2	3	10	11	12	служи као пануче
13	3	14	13	9	2	енглеска доминија
15	2	4	2	16	2	риба
11	13	6	13	9	2	поворка
2	8	11	13	9	2	двориште
8	2	3	16	11	2	кухњински суд
3	2	4	16	13	11	средство за пушење
10	6	13	9	2		тешка пегла
17	13	17	2	4	7	плод једно шумског дрвета
13	15	13	14	5	4	мушко име
18	10	4	19	13	9	занатлија

Решење загонетке бр. 3

(Строфа једне песме Лазе Костића)

Тишина је:
 Аа' не тишина блаженога санка,
 Већ као тишина око боника тешког;
 Подухује ветар, као
 Испрекидано грченито
 Дискање болесниково.
 Двориште тамно само тек
 Уз опали прикућак као да се миче
 Нешто бело; —

Загонетка је била мало тежа, те је број тачних решења свига 17. Према томе, прву награду (једногодишњу претплату) добија Вера Туцаковић, студент, Курсулина ул. бр. 35 из Београда (предвидела 25 тачних одговора); другу награду, полугодишњу претплату, добија Лука Милановић, гимназист, Стојана Протића 53 из Крагујевца (предвидео 29 тачних одговора) и трећу награду, тромесечну претплату, добија Добривоје М. Костић, свршени ученик Војно-занатске школе, Пиварска 19 из Крагујевца (предвидео 200 тачних одговора). Добитницима претплата почиње тећи са овим бројем.

Може се читаоци да на коверту одговора за загонетке лепе купоне.

Купон бр. 6

КОЈАКО ЗАШТИО

1) На основу правила о телефону Министар народне привреде, решењем од 15 маја 1890. године Т. бр. 1229 и 1237 одобрио је г. г. Светозару Николићу, штампару и Пери Тодоровићу поштару из Београда да, за своје приватне потребе могу увести телефоне и то, први у његовој канцеларији у улици Кнегиње Љубице и радионици у горњој Јовановој, а други у канцеларији у Цариградској улици и штампарији из „Енглезовцу“.

2) Друштва бој-скаута основана су 1910. године у Америци, са девизом: „Свакога дана уради нешто!“

Њихов оснивач и један од највреднијих поштарских брата био је Хамилтон Ливингтон који је и данас председник светске организације скаута. Ливингтон је познати амерички банкар, а рођен је 3. јуна 1861. у Сент Џону у Канади, у врло побожној породици. Школовао се у Монреалу, где је добио диплому за књижевност.

3) Најнижа температура постигнута у хемијским лабораторијима је 272 степена испод нуле. То је можда најнижа температура која је могла бити створена, јер физичари сматрају да је —273 степена абсолютна нула, то јест стање у коме више ни један гас нема притиска.

Ниска температура добија се еваноризацијом течности, а —272 степена добија се кад се овај процес изврши са хелијумом.

4) Кад је тенис, који се сматрао као задовољство аристократије, почео да осваја ширину публице, поведена је анкета о томе како је та игра постала и где се први пут играла. Један спортски лист из тога времена доноси следеће:

„Тенис је постао вероватно од француске игре ле јен де ранте чији су почетни забележени још у 15. веку. Ракета није дошла из Енглеске него из Италије за време Катарине Медичи и, у почетку није имала мрежу, него кожу као добош. Кроничари чак тврде да је најбоља ракета била од старих пергамента, те тако тенису можемо да захвалимо што је много писаних докумената пропало.“

5) Према г. др. Радвану Н. Казимирићу најомиљенија је код наших народних везиља црвена боја, затим долази загасито плаво, отворено плаво, зелено, па тек онда жуто, црно и ореово.

6) Нишка Недеља Православља под уредништвом г. Александра Тугаринова издаје само по 1 број сваке године приликом приређивања православне недеље.

ШАХ

Проблем бр. 6
Р. Лермет

Мат у два потеза

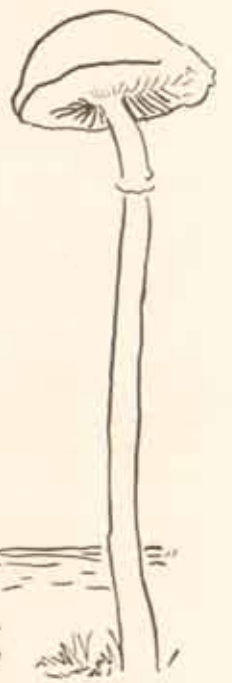
ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ ВЕРОВАЛИ!

Томас Вуд, лондонски грађанин, пушио је на дулу $3\frac{1}{2}$ грама дубана без прекида два сата и двадесет минута.

Панарај стар 500 година, нађен на реци Хумболт у Невади (Северна Америка), говори језиком који је изумро.

Немачки професор Бухнер у Хиддбургхаузену одгајио је печурку високу $2\frac{1}{2}$ метра.

ИЛУСТРОВАНО ВРЕМЕ излази сваке суботе. — Претплата: за Краљевину Југославију: месечно дин. 14.-, тромесечно дин. 40.-, полугодишње дин. 80.-, годишње дин. 150.- За иностранство: полугодишње дин. 900.-, годишње дин. 300.-. Поједино број 4 динара. — Отласи по тарифи. — Рачун код Поште. Штедништво бр. 59.904. — Редакција и администрација Пиварска 4-6. — Телефон и телеграм: „Илустровано Време“, Београд.

Главни уредник Миливој Предаћ — Властелин, издавач и штампар, за Штампарско Издавачко Предузеће „Време“ А.И. Друштво Милутин С. Стебановић, Београдска 5.

КРАЉ. ДВОРСКИ
ЛИФЕРАНТИ

Ј. Ф. ВШЕТЕЧКА АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО

Фабрика шпиритуса, коњана,
линера и рума. Трговина вина.

Велика пецара раније и
кленоваче, парни млин.

Телефон бр.

141

Телеграми:

„Фабрика шпиритуса“

ИНДУСТРИЈА ВУНЕНИХ ТКАНИНА

ВЛАДА ТЕОКАРЕВИЋ И КОМП.

ПАРАЋИН

INDUSTRIJA
VUNENIH TKANINA

VLADA TEOKAREVIĆ I KOMP. PARAĆIN